

Rapport
Het toeleiden naar werk van mensen met een afstand tot de
arbeidsmarkt
de effectiviteit van het participatiebeleid in Katwijk

RKC Katwijk

Halewijn Drent
Jan Dirk Gardenier
20 september 2022

CAB fundeert beleid

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
1.1. De onderzoeksvraag	4
1.2. Het meten van de effectiviteit van participatiebeleid	4
2. Participatiebeleid in de gemeente Katwijk	6
2.1. Instrumenten	7
Servicepunt Werk	8
MareGroep	10
Samenwerking SPW, MareGroep en de gemeente Katwijk	11
Informatie-uitwisseling met de raad	12
3. De cijfers - deelnemers en financiën	13
3.1. Cijfers CBS	13
3.2. Cijfers van de gemeente Katwijk	14
3.2.1. kwaliteit van de cijfers van de gemeente	14
3.3. Cijfers van SPW en de MareGroep	19
3.4. Financiën	20
4. Conclusies en aanbevelingen	22
4.1. Resultaten	22
4.2. Normenkader	24
4.3. Aanbevelingen	26
Bijlagen	28
Bijlage 1. databoek 2020 indicatoren meedoen	28
Bijlage 2. Doelgroepen (bron: beleidsplan re-integratie 2017)	33
Bijlage 3. indeling voorzieningen naar categorie	41
Bijlage 4. geïnterviewde personen	43
Bijlage 5. documenten	44
Bijlage 6. register van verwerkingen ambtelijk wederhoor	45

1. Inleiding

Sinds 2015 is de Participatiewet in werking getreden. Het doel van de participatiewet is:

“(…) om zoveel mogelijk mensen – ook degenen met weinig arbeidsvermogen – aan het werk te helpen, bij voorkeur bij een gewone werkgever. Daarnaast is het doel van de wet om de afhankelijkheid van uitkeringen zo klein mogelijk te maken. Hierbij ligt de nadruk op het activeren van mensen. (…) De uitvoering van de Participatiewet ligt in handen van gemeenten. Zij hebben de taak om mensen ondersteuning te bieden. Lukt het niet om mensen aan de slag te helpen, dan komen deze mensen, onder voorwaarden, in aanmerking voor een bijstandsuitkering.

Gemeenten hebben verschillende instrumenten tot hun beschikking om mensen naar werk te begeleiden. Voor een deel zijn dat bestaande instrumenten, zoals een proefplaatsing, jobcoaching en aanpassingen aan de werkplek. In de Participatiewet zijn ook twee nieuwe instrumenten opgenomen: loonkostensubsidie en beschut werk.” (SCP, evaluatie participatiewet, p. 8)

Het SCP heeft de participatiewet in 2019 geëvalueerd in het rapport *Eindevaluatie van de participatiewet*. Het SCP concludeert dat de resultaten van de participatiewet per doelgroep verschillen.

“[De] uitwerking van de Participatiewet verschilt per doelgroep. De belangrijkste resultaten zijn: …Klassieke bijstandsgerechtigden: nauwelijks grotere kans op werk. Voor de klassieke bijstandsgerechtigden, van wie de meesten voorheen bijstand ontvingen op grond van de Wet Werk en Bijstand (WWB), zijn de baankansen nauwelijks verhoogd sinds de invoering van de Participatiewet. Er is een stijging in de baankans van 1 procentpunt. Hun baankansen waren laag vóór invoering van de Participatiewet (7%) en zijn dat sindsdien ook gebleven (8%). Ook voor deze doelgroep geldt dat de kwaliteit van de gevonden banen verminderd is: minder banen voor ten minste een jaar, minder vaste contracten, meer kleine banen tot 20 uur per week en minder voltijdbanen. (SCP, 2019, p. 10).

Andere doelgroepen hebben een grotere kans op werk - jonggehandicapten met arbeidsvermogen, of een kleinere kans op werk - Wet sociale werkvoorzieningen (Wsw)-doelgroep. Voor niet uitkeringsgerechtigden (Nuggers) is het effect onbekend volgens de SCP-evaluatie.

Het oordeel van het SCP is ronduit negatief. De participatiewet heeft haar doel niet bereikt. De rekenkamercommissie van de gemeente Katwijk refereert aan deze conclusies van het SCP rapport in haar offerteverzoek om de werking van de participatiewet in de gemeente Katwijk te evalueren.

1.1. De onderzoeksvraag

De rekenkamercommissie heeft daarom een onderzoek gevraagd om zicht te krijgen op de werking van de participatiewet in de gemeente Katwijk. Daarbij heeft zij de volgende onderzoeksvraag geformuleerd:

“In hoeverre is de gemeente in staat om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt toe te leiden naar werk en bereikt de gemeente Katwijk de gestelde doelen van het participatiebeleid op effectieve en rechtmatige wijze?”

De RKC heeft aangegeven dat het daarbij om de periode 2107-2019 gaat.

Met bijbehorende deelvragen:

1. Heeft de gemeente specifiek beleid omtrent de begeleiding naar werk? Is er sprake van doelgroepenbeleid?
2. Wat is de totale omvang van de bijstandspopulatie? En hoeveel personen zijn er ontheven van de arbeidsverplichting?
3. Welke voorzieningen zoals bedoeld in artikel 9 lid 1 sub b van de Participatiewet (sociale activering en onderzoek naar mogelijkheden tot arbeidsinschakeling) heeft de gemeente? Hoeveel bijstandsgerechtigden maken hiervan gebruik?
4. Hoe is de gemeente omgegaan met de “relatief” nieuwe doelgroep (instroom vanuit o.a. Wsw)?
5. Welke instrumenten zet de gemeente in ten behoeve van de uitstroom (bijv. loonkostensubsidie)?
6. Hoe zet de gemeente lokale partners en werkgevers in bij de uitstroom naar werk? Zijn er bijv. convenanten?
7. Wat is het succespercentage met betrekking tot de uitstroom?
8. Wat zijn de feitelijke kosten die gepaard gaan met de begeleiding naar uitstroom?

1.2. Het meten van de effectiviteit van participatiebeleid

Het bepalen van de effectiviteit van beleid, in dit geval van het participatiebeleid van de gemeente Katwijk, is een lastige opgave. Het veronderstelt namelijk:

1. Dat er een duidelijk **doel** is geformuleerd; wat wil men bereiken?
2. Over het algemeen wordt daarbij verondersteld dat er een **beleidstheorie** aan dit doel ten grondslag ligt. Dat wil zeggen dat er een gedachte of een redenering is die verklaart waarom met dit beleid het doel gehaald wordt.
3. De evaluatie moet dan aantonen dat dit specifieke participatiebeleid tot het beoogde doel heeft geleid. Dat veronderstelt dat er een harde relatie is tussen de inzet van de instrumenten (van de participatiewet) en de (maatschappelijke) effecten. Het is hierbij van belang om te realiseren dat er tegelijkertijd ook **andere contextuele factoren** van invloed zijn op het behalen van het resultaat. Bijvoorbeeld de samenstelling van de doelgroep, de sociaal economische situatie van de gemeente, houding en gedrag van werkgevers om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen, enz. Met andere woorden, als het effect gemeten wordt, moet nog bepaald worden welke

factoren daartoe geleid hebben; gemeentelijk beleid, andere omgevingsfactoren, of een mix van beiden.

Alleen het meten van een effect - in dit geval duurzame uitstroom naar werk - is onvoldoende. We willen weten of dit effect beoogd was door juist de inzet van specifieke instrumenten voor een specifieke doelgroep.

In dit onderzoek hebben we geprobeerd de vraag van de gemeente te beantwoorden door te kijken of het doel van het beleid is gerealiseerd. Daarbij is het belangrijk om de beleidstheorie te achterhalen. Dat hebben we gedaan aan de hand van analyse van beleidsdocumenten en interviews. In Bijlage 4 staat een lijst van geïnterviewde personen. Alle geïnterviewde personen hebben een gespreksverslag gekregen en hebben dit goedgekeurd.

Vervolgens hebben we data over in-, door- en uitstroom van cliënten en financiële data geanalyseerd. De combinatie van deze informatie zou inzicht moeten geven in de effectiviteit van het gemeentelijk participatiebeleid in Katwijk. Het gaat hierbij om een evaluatie van de periode 2017 tot en met 2021. In het volgende hoofdstuk zetten wij het participatiebeleid van de gemeente Katwijk uiteen (Hoofdstuk 2), gevolgd door een overzicht van de verstrekte cijfermatige gegevens (Hoofdstuk 3), daarna bespreken wij de resultaten (Hoofdstuk 4) en, ten slotte, presenteren wij de conclusie en aanbevelingen (Hoofdstuk 5).

2. Participatiebeleid in de gemeente Katwijk

In 2017 heeft de gemeente Katwijk een beleidsplan vastgesteld, *Beleidsplan Re-integratie 2017, participatiewet*. Het beleidsplan formuleert de volgende doelen:

“Inwoners duurzaam in beweging krijgen door hen te stimuleren om mee te doen aan de betaalde arbeidsmarkt en als dat (nog) niet lukt aan de maatschappij via vrijwilligerswerk of sociale participatie.” (p. 8)

In de *Verordening re-integratie en loonkostensubsidie Participatiewet Katwijk* is opgenomen dat het college, ter uitvoering van de verordening, jaarlijks een beleidsplan vaststelt. In 2017 is het beleidsplan Reintegratie vastgesteld. In 2019 is de Maatschappelijke Agenda (MAG) opgesteld, als opvolger van het beleidsplan uit 2017. Bij het vaststellen van de MAG zijn de afzonderlijke beleidsplannen ingetrokken, waaronder het beleidsplan . In de MAG beschrijft de gemeente haar doelen en hoe ze die wil bereiken en of ze bereikt zijn, namelijk:

“In Katwijk moet iedereen naar vermogen mee kunnen doen met de samenleving. Hiervoor is het nodig dat wij, als gemeente, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners voor elkaar klaar staan. We hebben met elkaar een agenda opgesteld over wat nodig is aan zorg, werk, opgroeien en ontwikkelen. Dat doen we met ondernemers, inwoners, verenigingen, thuiszorg, bibliotheek en vele anderen. Op die manier ontstaat er een Maatschappelijke Agenda waarin de gemeente partner is , om zo mét anderen te bouwen aan het Katwijk van morgen. Door de sterke sociale samenhang in Katwijk en de grote maatschappelijke betrokkenheid van de inwoners is dit een manier die goed bij onze gemeente en onze samenleving past.” (p.4).

De activiteiten van de gemeenten, die onder de participatiewet vallen zijn opgenomen onder het hoofdstuk: *Meedoen: inwoners van Katwijk nemen deel en dragen bij aan de maatschappij*.

Daarnaast wordt in het beleidsdocument beschreven dat het de gemeente primair gaat om het behalen van de maatschappelijke doelen: *“De maatschappelijke agenda is meer dan alleen een agenda voor het sociaal domein. We beogen een andere manier van werken en denken. **We gaan sturen op het behalen van maatschappelijke doelen in plaats van het financieren van activiteiten.**” (p. 5).* Met andere woorden, de gemeente stuurt op het behalen van maatschappelijke doelen, als het om “meedoen”, de opdracht van de gemeente in de participatiewet gaat, wordt dit maatschappelijke doel nader beschreven als “werk”:

“Iedere inwoner is in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor deelname aan de samenleving, om in het eigen inkomen te voorzien en zich te ontplooiën. In Katwijk is werken vanzelfsprekend. Jeugdigen gaan op jonge leeftijd aan het werk, soms zelfs ten koste van hun onderwijs. Werk geeft status en erkenning, het draagt bij aan je identiteit. Naast de financiële noodzaak om te werken zorgt het voor structuur, sociale contacten en persoonlijke groei. We willen dat zoveel mogelijk mensen, ook mensen met een arbeidsbeperking, een betaalde baan hebben. Bij voorkeur bij reguliere werkgevers.” (p. 23)

Om de effecten van de MAG te kunnen volgen wordt er een databoek opgesteld waarin de ambities, doelen en indicatoren staan beschreven. Dit databoek heeft tot doel om op de vijf hoofdthema's in de MAG aan de hand van indicatoren, zowel in cijfers als in tekst, inzichtelijk te maken wat de huidige stand van zaken is. Daarbij moeten deze data leiden tot het signaleren van trends en toekomstige ontwikkelingen. Op basis van deze gegevens gaat de gemeente jaarlijks in gesprek met samenwerkingspartners. Dit databoek wordt ter kennisgeving aangeboden aan de gemeenteraad. De raad stelt in principe jaarlijks het ambitieniveau van het databoek vast in de begroting.

Het databoek bevat drie indicatoren die relevant zijn voor de participatiewet:

- inwoners met een (bijstands)uitkering,
- het aantal inwoners dat deelneemt aan activiteiten gericht op het vergroten van maatschappelijke ontwikkeling,
- inwoners die vrijwilligerswerk verrichten

Dit zijn generieke indicatoren. Alle indicatoren voor meedoen in het databoek zijn opgenomen onder Bijlage 1.

Met de Maatschappelijke Agenda werkt de gemeente opgavegericht en integraal. Ook in de wijkteams wordt integraal gewerkt. Het werken met doelgroepenbeleid past daar niet meer in.

De gemeente Katwijk onderscheidt een aantal doelgroepen in haar beleidsplan re-integratie 2017. In Bijlage 2 staat een overzicht van de doelgroepen. In het kort komt het neer op de volgende doelgroepen:

- Mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, bemiddelbaar naar werk binnen 6 maanden (de kleinste groep).
- Mensen met een middellange afstand tot de arbeidsmarkt, bemiddelbaar naar werk in meer dan 6 maanden (dit is de grootste groep).
- Lange afstand: duurzaam arbeidsongeschikt (deze groep is iets kleiner dan de mensen met middellange afstand).

Deze indeling is conform de bedoeling van de participatiewet, maar ook vrij generiek. Het is lastig om van te voren precies te bepalen wie onder welke doelgroep valt (hoe groot de afstand tot de arbeidsmarkt is).

2.1. Instrumenten

Het doel van de gemeente Katwijk is werk. Dat is de definitie die gebruikt wordt in de MAG, als maatschappelijk doel, maar ook in de beleidsnota participatiewet. Als dat niet mogelijk is zal de gemeente inzetten om hen maatschappelijk te laten participeren, door middel van vrijwilligerswerk.

In de periode 2017 tot en met 2021 werkte de gemeente samen met Servicepunt Werk (SPW) en de MareGroep om zoveel mogelijk mensen in Katwijk aan het werk te krijgen of

een opleiding te laten volgen. De (beleids-)instrumenten staan in de Verordening Re-Integratie en loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Katwijk. Daarbij heeft de gemeente verder niet uitgewerkt welke beleidsinstrumenten zij wil inzetten en waarom zij denkt dat die het beoogde resultaat (maatschappelijk effect) zullen realiseren.

Servicepunt Werk

Servicepunt Werk (SPW) is verantwoordelijk om mensen met een bijstandsuitkering te re-integreren naar betaald werk, zoveel mogelijk bij reguliere werkgevers.

In het *Beleidsplan re-integratie 2017* wordt de volgende functie van SPW beschreven:

In maart 2013 is besloten tot het opzetten van de pilot werkgeversservicepunt Duinen Bollenstreek. Uit evaluatie van deze pilot is gebleken dat een gezamenlijke werkgeversbenadering meerwaarde biedt. De pilot heeft daarom een vervolg gekregen, wat heeft geleid tot de oprichting van Servicepunt Werk.

Doorontwikkeling van de werkgeversdienstverlening is in lijn met de Participatiewet, waarbij nieuwe werkmethoden moeten worden ontwikkeld en toegepast om met minder middelen meer ondernemers te bedienen én mensen met een uitkering en/of beperking aan het werk te helpen.

Het belangrijkste doel van Servicepunt Werk is om de re-integratie van alle bijstandsklanten en de specifieke doelgroepen van de Participatiewet vanuit één centraal punt ter hand te nemen en ook als één aanspreekpunt te fungeren voor alle werkgevers. Op deze wijze kan er efficiënter worden gewerkt.

Servicepunt Werk is enerzijds het uitvoeringsorgaan van het Regionaal Werkbedrijf als het gaat om het begeleiden van mensen met een arbeidsbeperking naar de garantiebannen. Anderzijds krijgt Servicepunt Werk de re-integratietaken en -activiteiten van de aangesloten gemeenten overgedragen. (p.6)

SPW is onderdeel van de gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek (GR KDB). In de artikelen 4 en 6 staat de mandatering van de uitvoering van het re-integratiebeleid van de gemeente aan de GR beschreven:

Artikel 4: Belangen.

De regeling behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening, de participatievoorziening beschut werk als bedoeld in artikel 10b van de Participatiewet en het plaatsen van werkzoekenden, al dan niet met een arbeidsbeperking, bij werkgevers.

Artikel 6: Bevoegdheden.

Teneinde de belangen, genoemd in artikel 4, te kunnen verwezenlijken, zijn de bevoegdheden van de colleges, ieder voor zover zij deelnemen aan de samenwerkingsmodules, uit de Wet sociale werkvoorziening, alsmede uit de Participatiewet, voor zover deze betrekking hebben op de arbeidsinschakeling, overgedragen aan het bestuur van de regeling.

In de toekomstvisie GR uit 2020 staat de samenwerking tussen SPW en Maregroep verder beschreven, vanwege de veranderende omstandigheden van een complexere doelgroep, integraliteit en aansluiting op het sociaal domein en teruglopende financiële middelen. De nauwere samenwerking tussen SPW en MareGroep heeft drie doelen:

1. één herkenbaar loket,
2. de klant voorop,
3. van verwarring naar eenduidigheid.

De gemeente is verantwoordelijk voor het toekennen van een bijstandsuitkering in de participatiewet. De mensen die een uitkering aanvragen melden zich dan ook bij de gemeente, die beoordeelt hun aanvraag. Als zij een uitkering (inkomen) krijgen wordt dat door de gemeente verzorgd. De klantmanagers doen ook een intake om te beoordelen of deze mensen ook in aanmerking komen voor een re-integratietraject, dat dan door SPW en MareGroep wordt uitgevoerd.

De klantmanagers in Katwijk kennen hun klanten goed. Zij spreken hun klanten regelmatig en gaan op huisbezoek bij klanten. Zij staan dicht bij de klant en hebben alle leefgebieden goed in samenhang in beeld.

Zij doen dat met aandacht en handhaving. Daardoor zijn zij in staat om te bepalen welke klanten voor de re-integratie worden ondergebracht bij Servicepunt Werk.

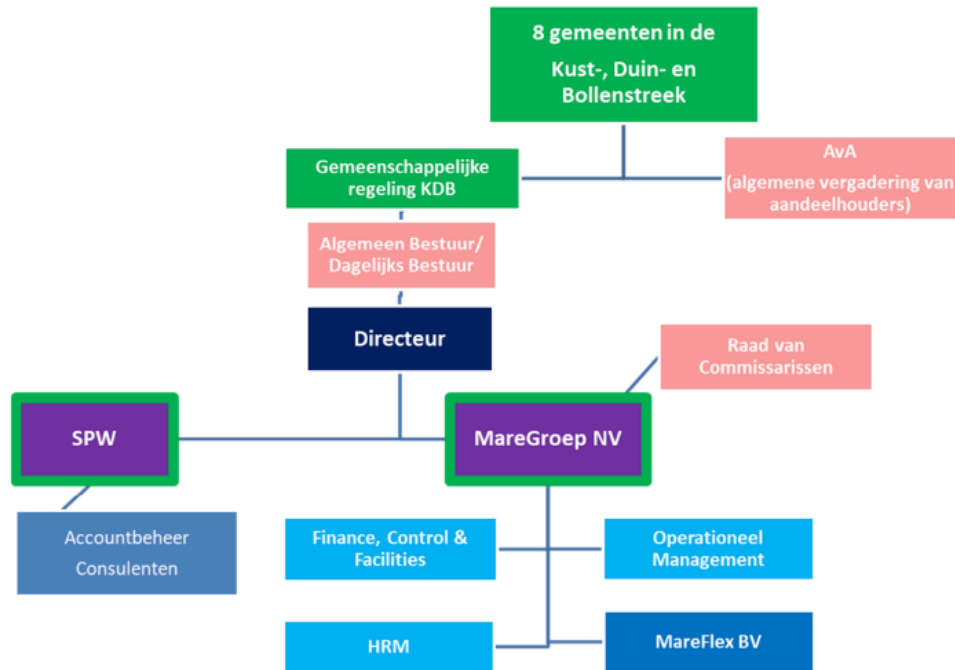
Op 1 juli 2016 is Servicepunt Werk Duin- en Bollenstreek opgericht (zie paragraaf 1.2). Servicepunt Werk zal vanaf deze datum steeds meer re-integratietaken van de gemeente Katwijk overnemen. (p.13. beleidsplan re-integratie).

MareGroep

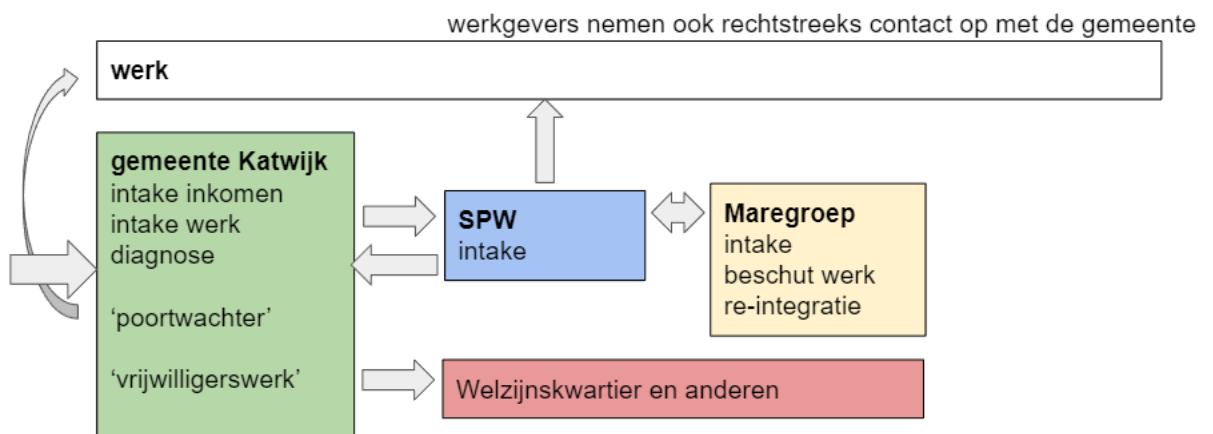
SPW neemt diensten af van de MareGroep (het oorspronkelijke SW bedrijf in de regio), bijvoorbeeld werkfit trainingen of begeleiding.

Schematisch overzicht samenwerkingspartners

SPW en de Maregroep zijn onderdeel van de Gemeenschappelijke Regeling Kust- Duin- en Bollenstreek (GR KDB). Schematisch ziet deze organisatie er zo uit:

Het hele proces van re-integratie in de gemeente Katwijk kan als volgt worden weergegeven:

De gemeente doet de intake (voor werk - re-integratie en inkomen - uitkering). De gemeente beoordeelt wie in aanmerking komt voor een re-integratietraject. Die mensen worden doorgestuurd naar SPW. SPW maakt zelf ook nog een diagnose van de kansen en mogelijkheden van de mensen. SPW neemt vervolgens diensten af bij de MareGroep om de

mensen geschikt te maken door opleiding of begeleiding in een reguliere baan aan te bieden. Als mensen daar niet voor in aanmerking komen kunnen ze beschut werken binnen de MareGroep.

Als SPW het niet lukt om mensen naar regulier werk te re-integreren, of omdat de beoordeling door de gemeente niet correct is, worden ze terugverwezen naar de gemeente.

Als mensen te weinig verdienvermogen hebben (minder dan 30%), komen ze in aanmerking voor maatschappelijke participatie - vrijwilligerswerk. Daar is Welzijnswijk de grootste partij. Tenslotte probeert de gemeente zelf mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt zo snel mogelijk naar regulier werk te re-integreren.

Na september 2021 zijn SPW en de MareGroep samengegaan in Provalu. Daarmee is het proces versimpeld, omdat er nog maar één partij is die de re-integratie uitvoert. Aangezien het grootste gedeelte van de onderzoeksperiode (2017-2021) voor de reorganisatie is, zal dit onderzoek zich voornamelijk focussen op de periode voor de reorganisatie. Waar dit relevant wordt geacht, wordt wel de huidige situatie beschreven.

Samenwerking SPW, MareGroep en de gemeente Katwijk

De samenwerking tussen SPW, Maregroep en de gemeente Katwijk is niet vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Binnen de GR is het ook moeilijk gaven de gesprekspartners, zowel van de gemeente als van SPW en MareGroep, aan om een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie tussen de gemeente Katwijk en de GR te formuleren. Er zijn dus geen resultaatafspraken, hoeveel mensen worden gereïntegreerd naar werk en met welke instrumenten en tegen welke kosten. Er wordt ook niet gerapporteerd vanuit SPW of de MareGroep hoeveel mensen welk traject hebben gevolgd en wat de kosten en resultaten daarvan waren. Bij een presentatie in 2019 voor de raad gaven SPW en MareGroep aan dat zij een beter cliëntvolgsysteem willen introduceren.

Uit de interviews blijkt dat er drie niveaus kunnen worden onderscheiden in de samenwerking tussen gemeente en de GR KDB (SPW en Maregroep).

1. Het uitvoeringsniveau. Hoewel hier twee perspectieven zijn, één van de gemeente en één van de SPW, is men over het algemeen tevreden over de samenwerking. Als een traject vastloopt is er een driehoeksgesprek (gemeente, SPW en cliënt). De gemeente probeert tijdens het re-integratietraject op de hoogte te blijven (enkele mensen gaven aan dat SPW hier wel pro-actiever in zou mogen zijn). Veel informatie is informeel - op basis van gesprekken en mail.
2. Het managementniveau. Op dit niveau is er afstemming over budgetten en informatie. Hier is steeds meer sprake van overleg over hoe de gewenste informatie moet worden geleverd en hoe de opdracht duidelijker kan worden gemaakt. Op dit niveau is er geen inzicht in cijfers en resultaten.
3. Het bestuurlijk niveau. Hier ontbreekt het aan een adequate informatie uitwisseling, maar ook aan een heldere opdracht aan de uitvoeringsorganisatie. Er zijn wel cijfers, maar deze zijn niet systematisch bijgehouden, geven geen inzicht in resultaten (men

gebruikt uitstroom, maar niet altijd is duidelijk of dit uitstroom naar werk is of ook iets anders kan betekenen) - de kwartaalrapportage 2019 van de MareGroep geeft een hele lijst van andere uitstroommogelijkheden. Wij hebben die cijfers echter alleen maar voor dat jaar.

4. Er is ook overleg op beleidsniveau, tussen beleidsmedewerkers van de gemeenten en de beleidsmedewerker van SPW en MareGroep. Hierbij sluiten ook samengewerkt met de beleidsmedewerkers van de ISD Bollenstreek en het UWV aan.

Informatie-uitwisseling met de raad

Wij hebben geprobeerd met een delegatie van de raad te spreken over het participatiebeleid. Uiteindelijk hebben we maar met 2 personen kunnen spreken, waarvan één een oud raadslid was. Wij kunnen daar geen grote conclusie aan verbinden. Wel viel het op dat zij aangaven dat de gemeenteraad nooit echt boven op het participatie dossier heeft gezeten. De verklaring volgens hen was dat er grotere en meer acute problemen waren, zoals jeugdzorg. Wij hebben ook de raadsvergaderingen teruggekeken, daaruit bleek ook weinig van een actieve rol en betrokkenheid van de raad op dit onderwerp.

De gemeenteraad heeft binnen de participatiewet en de Maatschappelijke Agenda (MAG) echter wel voldoende mogelijkheden om aan te geven hoe en waarover hij geïnformeerd wil worden. Bijvoorbeeld de criteria voor de indeling in de doelgroepen, overwegingen om specifieke instrumenten voor specifieke doelgroepen in te zetten, uitstroom naar werk per instrument, kosten per instrument, de duur of lengte van het traject, het aantal mensen dat vaker een traject volgt en de redenen daarvoor, de ontwikkeling van de populatie in de bijstand aan de hand van afstand tot de arbeidsmarkt.

De raad was wel betrokken bij de eerste versie van het databoek van de MAG. Dat is een agenda over het hele sociale domein, waar de participatiewet slechts een onderdeel van is en waar uiteindelijk maar drie generieke indicatoren zijn benoemd voor de participatiewet. De raad heeft in de vergadering van mei dit jaar wel aangegeven dat zij van Provalu meer specifieke indicatoren zou willen ontvangen, om zo een beter zicht te hebben op de uitvoering en resultaten van de participatiewet.

In het raadsbesluit '*Ontwerpbegroting 2021/meerjarenraming 2022-2024 van de GR KDB*' wordt aangegeven dat de raad onvoldoende informatie heeft om haar controlerende rol goed te kunnen volbrengen. Daarbij wordt gesteld dat er geen goed oordeel kan worden gevormd over de doelstellingen en dat de stukken op het gebied van informatie- en sturingswaarde van onvoldoende kwaliteit zijn. Daarnaast wordt aangegeven dat het om de raming een cijfermatig karakter heeft, terwijl in de MAG ook duidelijk wordt aangegeven dat er een kwalitatief gedeelte wordt verwacht. In de aanbevelingen vanuit het raadsbesluit, worden verder alleen cijfermatige voorstellen gedaan:

1. aantal nieuw aangemelde cliënt trajecten/bemiddelingen in het jaar,
2. aantal participatiewet-cliënten dat uitstroomt naar werk en uit de uitkering is, uitgesplitst naar cliënt-categorie (afstand tot de arbeidsmarkt),
3. aantal jongeren dat uitstroomt naar werk of school en
4. gerealiseerd aantal bemiddelingen/cliënt trajecten per medewerker (o.b.v FTE).

Eenzelfde toon spreekt uit de zienswijze van de gemeente op de aangepaste begroting 2022 en de begroting 2023 van de GR KDB van 25 maart dit jaar.

3. De cijfers - deelnemers en financiën

3.1. Cijfers CBS

De gemeente levert jaarlijks gegevens aan aan het CBS, waaronder het huidige bijstandbestand en lopende re-integratietrajecten. Wij hebben deze cijfers eerst bekeken, omdat deze sneller beschikbaar waren dan de cijfers van de gemeente Katwijk zelf. In onderstaande tabellen 1 en 2 geven wij hiervan een overzicht.

Tabel 1. Overzicht bijstandspopulatie gemeente Katwijk gemeten op 1 december voor de jaren 2016 tot en met 2021.

	2017	2018	2019	2020	2021
Absoluut aantal personen tot de AOW-leeftijd	830	800	770	800	780
Absoluut aantal personen vanaf de AOW-leeftijd	60	70	70	70	80
Absoluut aantal uitkeringen totaal	890	870	840	870	860

Uit tabel 1 blijkt dat de bijstandspopulatie van de gemeente Katwijk vrij stabiel is in de periode van 2017 tot 2021. Het fluctueert rond de 800 voor personen tot de AOW-leeftijd, rond de 70 voor personen vanaf de AOW-leeftijd en in totaal rond de 870.

Tabel 2. Absoluut aantal gestarte re-integratietrajecten gemeente Katwijk op basis van CBS gegevens per jaar (2019 t/m 2022).

	2019	2020	2021	2022
Aantal trajecten loonkostensubsidie (Participatiewet)	40	50	60	70
Aantal trajecten beschut werk	0	0	0	0
Aantal trajecten proefplaatsing t.b.v. loonwaardebepaling	0	0	0	0
Aantal trajecten jobcoach/begeleiding op de werkplek	0	0	0	0
Aantal trajecten coaching naar werk of naar participatie	40	280	260	310
Aantal trajecten overige werkplekken	20	20	10	10

	2019	2020	2021	2022
Aantal trajecten loonkostensubsidie (Participatiewet)	40	50	60	70
Aantal trajecten beschut werk	0	0	0	0
Aantal trajecten training/cursus/opleiding	60	70	60	60
Aantal trajecten onbekend	330	120	140	140
Totaal aantal re-integratietrajecten	490	540	530	590

Uit tabel 2 blijkt dat er een stijging is van het aantal personen dat gebruik maakt van een re-integratietraject, van 490 in 2017 tot 590 in 2021, dat is een stijging van 20%. Loonkostensubsidie is hierbij een traject waarbij de verwachting is dat deze ook blijft stijgen, aangezien het grootste aantal mensen dat uitstroomt met een loonkostensubsidie waarschijnlijk niet op 100% loonwaarde komen en dus loonkostensubsidie zal blijven ontvangen. Dit wordt ook bevestigd door de kwaliteitsmedewerker van de gemeente Katwijk die de loonkostensubsidie beoordeelt. Daarnaast is het opvallend dat veel van de kolommen leeg blijven, terwijl deze uit gegevens van de gemeente (zie volgende paragraaf) wel gebruikt worden.

3.2. Cijfers van de gemeente Katwijk

Wij kregen van de gemeente een excel bestand over de jaren van dit onderzoek 2017-2021. Dat was een uitgebreid bestand op cliëntniveau. Wij hebben daar analyses op gemaakt om resultaten en doorlooptijden te kunnen achterhalen, maar ook het aantal instrumenten dat is ingezet.

Op basis van de gegevens die de gemeente Katwijk heeft verstrekt, kan er een indicatie worden gegeven van de gemiddelde trajectduur die cliënten doorlopen in het re-integratieproces. Hierbij moet worden vermeld dat de gegevens niet op een consequente manier zijn ingevuld, waarbij er dus geen harde conclusies kunnen worden gekoppeld aan onderstaande tabellen. De medewerkers en managers van de gemeente Katwijk hebben dit bevestigd.

3.2.1. kwaliteit van de cijfers van de gemeente

De cijfers van de gemeente geven geen informatie over uitstroom naar werk per instrument. Omdat niet duidelijk is of uitstroom, altijd uitstroom naar werk betekent. De gegevens die hebben gekregen, betreffen de periode 1991 tot 2022 - het gaat om mensen die nog steeds een traject hebben en dat in 1991 ook al hadden.

Geconstateerde problemen met de data

Van de in totaal 4909 trajecten, hebben wij er:

- 325 moeten verwijderen omdat er geen startdatum werd opgegeven.

- Nog 1 traject is verwijderd doordat er überhaupt geen data was ingevuld.
- Aangezien het onderzoek betrekking heeft op de periode 2017 tot en met 2021 hebben wij alleen de cliënten meegenomen die in deze periode zijn gestart met een traject. Dit heeft geleid tot de selectie van 1552 gestarte trajecten verdeeld over 39 voorzieningen.
- Aangezien er geen omschrijving van de inhoud van deze voorzieningen is, hebben wij er zelf voor gekozen om deze in categorieën in te delen. In Bijlage 3 is een tabel opgenomen met een overzicht te vinden van deze indeling.

In onderstaande tabel 3 geven wij een overzicht van het aantal unieke cliënten met het aantal trajecten dat men is gestart.

Tabel 3. Unieke cliënten die een traject gestart zijn in de periode 2017 tot en met 2021 op basis van gegevens van de gemeente Katwijk.

	Aantal unieke cliënten	
	aantal	%
Aantal cliënten dat 1 traject gestart is	686	65,1
Aantal cliënten dat 2 trajecten gestart is	262	24,9
Aantal cliënten dat 3 trajecten gestart is	83	7,9
Aantal cliënten dat 4 trajecten gestart is	17	1,6
Aantal cliënten dat 5 trajecten gestart is	5	0,5
Totaal aantal unieke cliënten	1053	100

Uit tabel 3 blijkt dat er in de periode van 2017 tot en met 2021 1053 cliënten zijn gestart met een traject. Ongeveer eenderde van de cliënten is met één traject gestart, een kwart heeft twee trajecten gevolgd. De rest van de cliënten heeft drie of meer trajecten gevolgd. In onderstaande tabel 4 geven wij een overzicht van de start en het einde van het aantal trajecten

Tabel 4. Aantal gestarte en afgeronde aantal trajecten per jaar (2017 tot en met 2021) op basis van gegevens van de gemeente Katwijk.

	Aantal gestarte trajecten	Aantal afgeronde trajecten
2017	372	151
2018	344	185

2019	333	204
2020	285	163
2021	218	180
Totaal	1552	883

NB: Het gaat hier om het totaal aantal trajecten en niet om het aantal unieke cliënten.

Zoals uit tabel 4 blijkt, is er over de jaren heen een daling van het aantal trajecten dat wordt gestart, dit in tegenstelling tot de gegevens van het CBS, waar juist een stijging zichtbaar is. Het aantal trajecten dat is geëindigd lijkt hierbij meer te fluctueren, maar blijft redelijk stabiel. De daling van de beëindigde trajecten in 2020 en 2021 moet volgens de mensen die wij hebben geïnterviewd van zowel de gemeente als van Provalu (de organisatie die ontstaan is uit fusie van SPW en MareGroep in 2021), toegeschreven worden aan de beperkte mogelijkheden tot uitstroom ten gevolge van Corona. Van de cliënten die in 2017 een traject zijn gestart, heeft meer dan de helft in de periode tot en met 2021 een traject afgerond. Aangezien het hier om gestarte trajecten gaat, is er uit deze gegevens geen onderscheid te maken in cliënten die een nieuw traject gestart zijn en cliënten die uitgestroomd zijn naar werk. Hiervoor zijn de gegevens van de gemeente niet toereikend.

In tabel 5 geven wij een overzicht van de gestarte trajecten per jaar. Het gaat hierbij in beide gevallen om cliënten die in 2017 zijn gestart.

Tabel 5. Gestarte trajecten in categorieën in de periode 2017 tot en met 2021 (n=1552) op basis van gegevens van de gemeente.

Startjaar	2017		2018		2019		2020		2021	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Aantal gestarte trajecten in verschillende categorieën										
Servicepunt Werk	138	37,1	91	26,5	131	39,3	118	41,4	118	54,1
Inburgering	24	6,5	41	11,9	17	5,1	12	4,2	11	5,0
Taal	15	4,0	24	7,0	18	5,4	7	2,5	4	1,8
Begeleiding consulent/ Bemiddeling/Detachering	16	4,3	14	4,1	14	4,2	14	4,9	3	1,4
Loonkostensubsidie	18	4,8	35	10,2	16	4,8	32	11,2	24	11,0
Sollicitatietraining	32	8,6	18	5,2	1	0,3	0	0	0	0
Medische keuring	56	15,1	36	10,5	49	14,7	46	16,1	27	12,4
Werkstage	2	0,5	13	3,8	5	1,5	4	1,4	0	0
Workfirst/Participatie baan	8	2,2	8	2,3	6	1,8	2	0,7	3	1,4
Opleiding	1	0,3	0	0	2	0,6	2	0,7	0	0

Vrijwilligerswerk	23	6,2	20	5,8	39	11,7	16	5,6	14	6,4
Overige	39	10,5	44	12,8	35	10,5	32	11,2	14	6,4
Totaal	372	100	344	100	333	100	285	100	218	100

Uit tabel 5 blijkt dat, met enkele uitschieters, de de verdeling over de trajecten die gebruikt worden ongeveer gelijk is gebleven over de jaren heen. Opvallend is dat sinds 2019 er vrijwel geen sollicitatietrainingen meer worden gegeven. Deze daling kan te maken hebben met de corona pandemie en vervolgens het aantrekken van de economie, waardoor geschikt personeel een eigen weg heeft gevonden naar werk. Uit de interviews komt ook naar voren dat de populatie in de bijstand een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft en daarom meer en intensievere begeleiding nodig heeft, waardoor het aantal sollicitatietrainingen, die vooral ingezet worden voor mensen met korte afstand tot de arbeidsmarkt afneemt. Daarnaast is er in 2020 en 2021 een daling te zien van het aantal cliënten dat een traject met betrekking tot het verbeteren van de taalvaardigheid heeft gevolgd. Het aantal cliënten dat bij Servicepunt Werk een traject volgt fluctueert, het neemt af in 2018, groeit weer in 2019 om vervolgens weer te dalen.

In tabel 6 geven wij de gemiddelde doorlooptijd van de verschillende trajecten weer die zijn gestart in de periode 2017 tot en met 2021.

Tabel 6. Gemiddelde doorlooptijd van de verschillende afgeronde trajecten in dagen (n=809) op basis van gegevens van de gemeente.

Gemiddelde doorlooptijd van verschillende afgeronde trajecten in categorieën	2017		2018		2019		2020		2021		Totaal per traject	
	Gemiddelde in dagen	Standaard afwijking	Gemiddelde in dagen	Standaard afwijking	Gemiddelde in dagen	Standaard afwijking	Gemiddelde in dagen	Standaard afwijking	Gemiddelde in dagen	Standaard afwijking	Gemiddelde in dagen	Standaard afwijking
Servicepunt Werk	749,3	510,4	767,8	406,9	661,6	433,1	594,0	430,9	554,9	339,5	690,0	455,5
Inburgering	1002,3	512,7	948,2	375,2	624,0	408,7	553,0	467,9	0	0	894,8	448,7
Taal	815,3	535,2	705,1	599,0	540,0	605,6	643,0	386,1	353,5	456,1	685,1	516,4
Begeleiding consulent/Bemiddeling/Detachering	695,5	480,2	634,6	452,7	818,1	414,0	350,4	300,0	544,0	0	649,9	434,6
Loonkostensubsidie	908,4	314,8	947,0	419,0	743,0	518,6	775,1	304,2	580,5	253,9	851,3	380,5
Sollicitatietraining	574,5	380,7	646,4	317,6	476,0	0	0	0	0	0	599,9	352,4
Medische keuring	332,9	244,5	405,3	270,8	466,9	311,0	476,0	312,5	443,8	224,2	415,9	277,5
Werkstage	166,0	231,9	286,0	230,1	40,0	50,9	0	0	0	0	413,8	309,3
Workfirst/Participatiebaan	218,8	550,0	838,0	568,7	668,3	463,4	0	0	815,0	0	694,4	501,1
Opleiding	858,0	0	0	0	888,0	0	98,0	0	0	0	614,7	447,7
Vrijwilligerswerk	731,2	597,4	845,0	658,3	721,6	404,0	763,3	259,4	406,5	344,9	727,3	505,1
Overige	790,9	435,1	884,2	402,0	694,2	485,4	559,6	486,1	539,0	414,4	752,4	449,8
Totaal	685,3	480,6	754,8	440,1	633,1	416,4	573,1	399,6	507,6	297,1	662,9	440,6

Zoals uit tabel 6 blijkt, is de gemiddelde totale doorlooptijd van alle trajecten 662,9 dagen in de periode van 2017 tot en met 2021. Dat is een doorlooptijd van ruim 1 ¾ jaar per traject. 2018 is daarbij een uitschieter met 754,8 dagen, terwijl 2021 onder het gemiddelde ligt met 507,6 dagen. Verder blijkt uit de spreiding van de gemiddelden dat er een groot verschil zit in de doorlooptijd van de individuele trajecten (bijvoorbeeld, het totale gemiddelde van 662,9 dagen met een standaarddeviatie van 440,6 heeft een minimale doorlooptijd van 0 dagen en een maximale doorlooptijd van 2436 dagen). Dat is opvallende omdat de meeste trajecten op papier een lengte van een half jaar hebben, wat soms verlengd kan worden als dat nodig is. uit deze cijfers blijkt een groot verschil in formele lengte van het traject en de vastgelegde doorlooptijd in de data die wij van de gemeente kregen. Dat kon niet verklaard worden door de mensen die wij daarover hebben gesproken en is volgens ons dan ook een gevolg van de beperkte betrouwbaarheid op detailniveau.

3.3. Cijfers van SPW en de MareGroep

Wij hebben de kwartaalrapportages van SPW en de MareGroep van 2019 tot en met 2021 van Provalu ontvangen. Op basis van deze kwartaalrapportages kunnen wij geen goede vergelijking maken over de ingezette instrumenten, noch een indicatie geven over welke doelgroepen op welke manier bediend zijn. Zo is 2019 het enige jaar waarin per instrument en per gemeente een overzicht is gegeven, is er elk jaar een andere indeling gebruikt om uitstroom te beschrijven en zijn er alleen in de kwartaalrapportage van 2021 gegevens te vinden over het huidige bestand per gemeente. In onderstaande tabel 7 geven wij een overzicht van de instroom en uitstroom.

Tabel 7. In- en uitstroom cliënten Provalu (2017 tot en met 2021) op basis van gegevens van Provalu.

	Huidig bestand aan unieke cliënten	Uitstroom van unieke cliënten
2017	-	-
2018	-	-
2019	-	158
2020	-	78
2021	403	55

Uit tabel 7 blijkt dat de uitstroom per jaar minder wordt. Aangezien het niet inzichtelijk is wat de uitstroom is in de voorgaande jaren, kunnen er weinig conclusies worden verbonden aan deze cijfers.

Naar aanleiding van een amendement van de gemeenteraad van Katwijk zijn er prestatie-indicatoren ontwikkeld:

- Het aantal mensen dat duurzame baan vindt (langer dan 6 maanden meer dan 25 uur). Streven 2022 = 10% van de in behandeling zijnde klant dossiers
- Het aantal mensen dat een baan vindt die (nog) geen duurzame uitstroom oplevert (korter dan 6 maanden minder dan 25 uur). Streven 2022 = 20% van de in behandeling zijnde klant dossiers

- Cijfer klanttevredenheid werkzoekenden. Voor het cijfer klanttevredenheid werkzoekenden geldt een tevredenheidscijfer van 7.
- Cijfer klanttevredenheid werkgevers. Voor het cijfer klanttevredenheid werkgevers geldt een tevredenheidscijfer van 7.

3.4. Financiën

Naast de cliënt-data hebben wij ook een overzicht van de uitgaven voor het participatiebeleid van de gemeente Katwijk gekregen.

Gemeenten ontvangen jaarlijks een specifieke uitkering om de bijstandsuitkeringen mee te kunnen betalen, deze valt niet onder het gemeentefonds. Dit is geregeld in artikel 69 van de Participatiewet. Tekorten en overschotten komen voor eigen rekening van gemeenten. Daarbij gaat het om het totaal van de lasten van uitkeringen van:

- Participatiewet
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
- Loonkostensubsidies (ook voor beschut werk)
- Besluit bijstandverlening zelfstandigen (BBZ) Starters Levensonderhoud Met ingang van het jaar 2020 valt ook het Bbz-levensonderhoud voor gevestigde zelfstandigen onder de vangnetuitkering Participatiewet.

Gemeenten worden zo gestimuleerd om zelf maatregelen te nemen om de bijstandslasten te reduceren in het geval van een tekort op het BUIG budget. Het kan voorkomen dat gemeenten tegen een tekort aanlopen. Gemeenten met een omvangrijk tekort komen onder voorwaarden in aanmerking voor een aanvullend budget; dit heet de Vangnetuitkering. De vangnetuitkering is gebaseerd op intergemeentelijke solidariteit en wordt bekostigd uit het macrobudget van twee jaar later. Het doel van het vangnet is financiële risico's te limiteren die gemeenten hebben bij het uitvoeren van de Participatiewet. Dat is een bestuurlijke afspraak tussen het rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Overigens betekent dit niet dat in jaren waarin de gemeente uitkomt met het budget deze geen maatregelen hoeft te nemen om de omvang van het bijstandsbestand verder te reduceren.

Daaruit blijkt dat de kosten per instrument/traject niet in alle gevallen beschikbaar zijn. De kosten zijn wel beschikbaar voor Scholing/Work First, WIW loonkosten en loonkostensubsidie.

Kosten soort	omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021
4110431	Salariskosten Samenlevingsbeleid	113.009	100.493	50.762	0	0
4110432	Salariskosten Participatie & Inkomen	59.205	61.060	25.471	0	0
4110641	Sal. cluster Servicepunt				74.492	79.635
4110642	Sal. cluster Beleid Sociale Leef omgeving				32.778	36.912
4351000	Inhuur derden algemeen	0	0	0	4.583	0
4380000	Overige uitgaven	50	210			
4380009	Werken/diensten door derden					8.012
4380021	Representatie persoonsgebonden	683	843	377	281	0
4380045	Scholing/ Work First	34.792	46.008	46.117	59.237	40.660
4380046	WIW loonkosten	68.821	70.652	69.302	48.725	22.803
4380105	Huren gebouwen	4.872	3.081	1.664	0	0
4380804	Gr.1 Vergoedingen in natura (waardebou)		105			
4380843	Gr.3 Opleidingskn. tbv dienstbetrekking	0	0	434	1.525	0
4420002	Loonsubsidie marktproducent	132.402	243.054	268.124	353.070	455.234
4433000	Exploitatiebijdrage GR KDB	590.822	675.014	742.760	0	0
4433002	Bijdrage Werkgeversservicepunt	145.490	70.822	0	851.556	776.632
4433004	Bijdrage Holland Rijnland	24.185	20.750	20.750	20.750	20.750
8412002	Verhaal bijstand/IOAW/IOAZ/ROA	-25				
8437000	ESF subsidie	-22.824				
Eindtotaal		1.151.483	1.292.091	1.225.761	1.446.998	1.440.638

De gemeente Katwijk heeft in 2017 en 2018 gebruik gemaakt van de vangnetuitkering, vanwege tekort op het BUIG-budget.

jaar	BUIG	vangnetuitkering
2017	11.161.329,00	333.378,00
2018	11.397.594,00	331.242,00
2019	11.743.556,00	0
2020	12.550.172,00	0
2021	13.368.932,00	0

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1. Resultaten

De indeling naar doelgroepen is lastig om vooraf te bepalen

Uit de gesprekken die wij hebben gevoerd blijkt dat de gemeente Katwijk en SPW elk een eigen instrument hebben om de doelgroepen op basis van afstand tot de arbeidsmarkt voor elke cliënt te bepalen. Tegelijkertijd wordt duidelijk dat de groep met korte afstand tot de arbeidsmarkt steeds kleiner wordt, door de krapte op de arbeidsmarkt vinden deze mensen snel zelf of met beperkte ondersteuning hun weg naar een reguliere baan op de arbeidsmarkt. Dat betekent dat er steeds meer mensen in de andere twee doelgroepen vallen en daarom langere en intensievere begeleiding nodig hebben

Geen DVO, geen duidelijke afspraken

Voor zover wij hebben kunnen nagaan, heeft de samenwerking tussen SPW, de MareGroep en de gemeente niet de gewenste informatie opgeleverd voor de gemeente. Ook nu, met Provalu, heeft de gemeente nog steeds niet de gewenste informatie beschikbaar. De gemeente is dus niet in staat om goed te kunnen sturen. Veel gesprekspartners bij de gemeente gaven aan dat dit een 'black box' was of dat het gebrek aan inzicht hen een 'onbehaaglijk gevoel' gaf.

Omgekeerd, gaven de gesprekspartners bij Provalu aan dat zij behoefte hebben aan een duidelijker opdracht van de gemeente. Zij ervaren het als lastig om beoordeeld te worden op hun prestaties, zonder dat zij goed weten wat er van hen verwacht wordt.

Op uitvoerend niveau, geeft men aan wel goed samen te werken (bijvoorbeeld in driehoeksgesprekken). Deze samenwerking heeft een informeel karakter. Op management en bestuurlijk niveau is deze samenwerking al minder goed terug te zien. Met name op bestuurlijk niveau ontbreekt het aan adequate informatie uitwisseling. Er zijn wel cijfers, maar deze zijn niet systematisch bijgehouden, geven geen inzicht in resultaten (men gebruikt uitstroom, maar niet altijd is duidelijk of dit uitstroom naar werk is of ook iets anders kan betekenen) - de kwartaalrapportage 2019 van de MareGroep geeft een hele lijst van andere uitstroommogelijkheden. Wij hebben die cijfers echter alleen maar voor dat jaar.

Dit is voor de gemeenten in de GR KDB reden geweest om dit jaar ook een onderzoek te laten verrichten naar de governance, sturing en verantwoording van de GR KDB. Tijdens ons onderzoek was dit 'governance-onderzoek' nog niet openbaar. Wel is het genoemd door veel gesprekspartners.

De raad heeft een beperkte rol

Raadsleden zijn weinig actief geïnformeerd, maar hebben zelf ook weinig aandacht gegeven aan het onderwerp re-integratie. Wel zouden zij meer specifieke indicatoren willen ontvangen om zo beter hun rol uit te kunnen voeren. De raad heeft de mogelijkheid om binnen de participatiewet en de Maatschappelijke Agenda indicatoren te formuleren. De raad heeft daar weinig gebruik van gemaakt. Deze indicatoren zouden zicht kunnen geven op:

- indeling in doelgroep en de criteria daarvoor,
- inzet van specifieke instrumenten voor specifieke doelgroepen en overwegingen daarvoor,
- ontwikkeling van de populatie - in aantallen en in doelgroepen,
- uitstroom naar werk per instrument of traject,
- aantal mensen dat meer dan één traject heeft gevolgd en de reden daarvoor.

Geen betrouwbare cijfers over in-, door- en uitstroom

Er zijn twee redenen voor ons om te veronderstellen dat dit niet informatie is die regelmatig gebruikt wordt. Ten eerste duurde het een aantal weken voordat we het bestand kregen, wat de indruk wekt, die ook is bevestigd, dat het bestand speciaal voor ons gemaakt is. Ten tweede bleek uit de analyses dat er trajecten zijn met negatieve doorlooptijd (traject is eerder beëindigd dan het is begonnen) en bij een groot aantal traject ontbreekt het aan informatie over het traject. Uit de interviews bleek dat de gegevens niet systematisch worden ingevoerd in het systeem en dat definities niet duidelijk zijn, zodat dezelfde trajecten verschillend worden ingevoerd.

Vanuit de verschillende instanties (CBS, gemeente en Provalu) kunnen wij daarom geen harde conclusies trekken over welke trajecten met welk doel zijn ingezet en of deze trajecten hebben geleid tot duurzame uitstroom. In de periode 2017 tot en met 2021 waren dit 39 trajecten, waarbij het niet duidelijk is wat het onderscheid tussen verschillende trajecten is. Wel blijkt dat maar de helft van de cliënten wordt doorgestuurd voor een traject naar de SPW. Uit de gegevens is niet op te maken op welke manier de trajecten zijn afgerond, waardoor het ook niet inzichtelijk is of er sprake is van duurzame uitstroom.

Ook met betrekking tot de doorlooptijd zijn er geen harde conclusies te verbinden aan de cijfers: de grote spreiding geeft een indicatie dat de effectiviteit van een traject gevonden moet worden op hoe deze wordt uitgevoerd per cliënt. Daarbij is het belangrijk om te weten welke cliënt om welke reden een traject krijgt aangeboden (bijvoorbeeld wanneer iemand wordt aangemeld, welke afstand tot de arbeidsmarkt iemand heeft, etc.).

Verder blijkt uit de cijfers van de gemeente dat er veel verschillende trajecten worden aangeboden. Ten slotte lijkt er ook een verschil te zien in definities die de verschillende instanties hanteren en ook door personeelsleden zelf. Het ontbreekt aan duidelijke definities en een duidelijke hantering hiervan door uitvoerend personeel.

Financiën

Wij hebben van de clustermanager en de controller begrepen dat er in 2017 en 2018 een aanvraag voor de vangnetuitkering is aangevraagd en beschikt. Dat betekent dat de gemeente Katwijk in de andere jaren binnen de marges is gebleven van het BUIG-budget.

4.2. Normenkader

In het normenkader geven wij per item en subitem aan of de norm gehaald is (groen), niet gehaald is (rood) of slechts gedeeltelijk gehaald is (oranje)

Onderzoeks items	Referentie/norm
Budgettair	<ul style="list-style-type: none"> ● Kosten en resultaten worden afgezet tegen begroting en doelen <ul style="list-style-type: none"> ○ Kosten en resultaten zijn niet inzichtelijk, doelen zijn niet duidelijk geformuleerd. Alleen een algemeen financieel resultaat. ● Kosten per instrument zijn inzichtelijk <ul style="list-style-type: none"> ○ Kosten zijn per instrument niet inzichtelijk ● Het beleid is uitgevoerd binnen de beschikbare middelen <ul style="list-style-type: none"> ○ Er is in 2017 en 2018 gebruik gemaakt van vangnetregeling (extra bijdrage vanwege grote tekorten) de jaren daarna niet meer.
Beleid en uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> ● Het beleid formuleert doelen en resultaten <ul style="list-style-type: none"> ○ Er zijn geen duidelijke doelen en resultaten geformuleerd. Er is wel een beleidsplan en maatschappelijke agenda (MAG), deze geven echter geen tot zeer weinig mogelijkheden tot sturing door gemeente. ● Het maatschappelijk doel is duidelijk geformuleerd <ul style="list-style-type: none"> ○ Het maatschappelijk doel is heel abstract en wordt ook niet gemonitord (raadsvragen 2022). ● Het primaat van de maatschappelijke doelen - boven de financiering - is ook in de uitvoering en verantwoording van het beleid zichtbaar en duidelijk. <ul style="list-style-type: none"> ○ Het primaat is niet duidelijk, omdat de onderliggende data die dat zouden moeten aantonen daar geen duidelijkheid over geven. Uit de interviews volgt ook niet een duidelijk primaat van het maatschappelijk doel. Een aantal mensen die wij spraken wisten niet van deze keuze van de gemeente Katwijk. ● Het instrumentarium sluit aan bij de doelen uit het beleid <ul style="list-style-type: none"> ○ Er is geen inzicht in de overwegingen om instrumentarium in te zetten op specifieke doelen. ● De inspanning van de gemeente draagt bij aan het re-integreren naar werk <ul style="list-style-type: none"> ○ Wij kunnen hier geen oordeel over geven. Ontegenzeggelijk is er een uitstroom naar werk, vanuit de re-integratie. Over de relatie van de inspanningen van de gemeente en deze uitstroom is er onvoldoende informatie beschikbaar. ● Het beleid van de gemeente is evidence based <ul style="list-style-type: none"> ○ Het beleid is niet evidence based.
Doelgroep	<ul style="list-style-type: none"> ● Er zijn duidelijke doelgroepen geformuleerd <ul style="list-style-type: none"> ○ Er wordt wel onderscheid gemaakt in doelgroepen, bijvoorbeeld statushouders, of mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. ● Het is duidelijk welk instrumentarium voor welke doelgroep beschikbaar is

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Het is ons niet duidelijk geworden hoe deze doelgroepen onderscheiden worden en hoe dit consequenties heeft voor de inzet van het instrumentarium. ● Het instrumentarium sluit aan bij de behoeften van de doelgroep <ul style="list-style-type: none"> ○ Bij gebrek aan data en overwegingen kunnen we hier geen uitspraak over doen.
<p>Samenwerking en integraliteit</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Voor een optimale efficiëntie en effectiviteit van beleid wordt samengewerkt met andere afdelingen van de gemeente en andere organisaties buiten de gemeente Katwijk <ul style="list-style-type: none"> ○ Er is geen duidelijk beeld van samenwerking met andere afdelingen van de gemeente. Er is wel samenwerking met SPW en de MareGroep (vanaf eind 2021 samengegaan in Provalu). Hier is echter geen duidelijke omschrijving van de samenwerking, er zijn geen prestatieafspraken of duidelijke doelen geformuleerd. ● Is er sprake van integraliteit (de re-integratie wordt in samenhang met andere problemen aangepakt) <ul style="list-style-type: none"> ○ Re-integratie wordt wel in samenhang met andere problemen aangepakt, bijvoorbeeld schuldhulpverlening, armoede of laaggeletterdheid en inburgering. Ook hier geldt echter dat er geen duidelijk beeld is hoe deze samenwerking is vastgelegd of welke doelen zijn geformuleerd. ● De gemeente heeft in beeld welke externe organisaties ook bij de doelgroep betrokken zijn <ul style="list-style-type: none"> ○ Alle mensen met meer dan 30% verdien capaciteit worden door de gemeente overgedragen aan SPW, die op zijn beurt gebruik maakt van de MareGroep voor training, begeleiding. De andere mensen worden door de gemeente bij welzijnsorganisaties ondergebracht voor begeleiding - dagbesteding. Welzijnskwartier is hier de grootste partij. ● Met de betrokken organisaties wordt overleg gevoerd en zijn waar mogelijk afspraken gemaakt over de eigen rol en de rol van de gemeente <ul style="list-style-type: none"> ○ Er wordt wel overleg gevoerd, dat is in GR-verband, waar de gemeente Katwijk in deelneemt, GR Kust-, Duin- en Bollenstreek. Er is op beleidsniveau geen overleg over afspraken en doelen. De gemeente geeft aan dat zij geen inzicht heeft in de activiteiten, overwegingen en keuzes voor instrumenten en het effect daarvan op mensen die een re-integratietraject volgen. SPW en de MareGroep geven aan dat de gemeente geen duidelijke opdracht of doel heeft geformuleerd. ● De gemeente heeft overleg met externe organisaties om een beter resultaat of hoger rendement te halen <ul style="list-style-type: none"> ○ Verschillende personen die wij hebben geïnterviewd geven aan dat een dergelijk overleg er wel is, zoals hiervoor beschreven is dat in GR-verband. Het overleg geeft geen duidelijke afspraken of doelen aan waardoor het resultaat verbeterd wordt. In 2022 (buiten de onderzoeksperiode) constateren wij dat de gemeente onderzoek heeft

	laten doen naar de governance over de GR van de deelnemende gemeenten. Binnen Provalu is er ook een beweging om de uitvoering van de re-integratie te verbeteren, oa. door betere procesbeschrijvingen en het aannemen van op managementposities, met meer (commerciële) ervaring in het reïntegreren van mensen naar werk.
--	---

4.3. Aanbevelingen

1. De gemeente en haar partners zouden er goed aan doen eenzelfde systeem te hanteren met betrekking tot definities over bijvoorbeeld de doelgroep, de inzet en operationalisering van instrumenten en uitstroom naar (werk). Daarnaast zou in dit systeem ook duidelijk naar voren moeten komen wat de kosten zijn en het maatschappelijke effect (MAG) van de gebruikte instrumenten. De informatie die er op dit moment wordt uitgewisseld geeft geen van alle partijen een goed overzicht op deze punten. Dit uit zich specifiek in de volgende vier punten:
  - a. *Intake en doelgroepen.* De gemeente Katwijk onderscheid drie doelgroepen: mensen met korte, middellange en lange afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeente doet de intake als mensen een uitkering aanvragen op basis van deze indeling. Bij Provalu wordt er opnieuw een intake gehouden. Het is aan te bevelen om deze indelingen beter op elkaar af te stemmen. Dat maakt ook de informatie over en weer duidelijker en cliënten sneller geholpen kunnen worden. Daarnaast krijgt de gemeente daarmee ook een duidelijker inzicht in de uitstroom.
  - b. *Duur van de trajecten.* Trajecten bij Provalu duren over het algemeen langer dan de zes maanden die hier over het algemeen voor staat. Met beter inzicht, kan er ook een betere verantwoording zijn waarom deze termijn gemiddeld langer duurt.
  - c. *Invloed van de gemeente op de gemeentelijke regeling.* Er is een mandaat van de gemeente Katwijk aan de GR KDB. deze is echter in hele algemene termen geformuleerd. Het verdient aanbeveling om tussen de gemeente Katwijk, eventueel in samenwerking met de andere gemeenten in de GR een dienstverleningsovereenkomst te maken met Provalu. Dat schept duidelijkheid voor beide partijen, de gemeente en Provalu. Er wordt onderzoek gedaan aan naar governance, sturing en informatie-uitwisseling. Deze aanbeveling zou met de uitkomsten van dat onderzoek kunnen worden overgenomen.
  - d. *Invloed van de gemeenteraad.* De gemeenteraad zou daarbij actief moeten worden betrokken. Dat geeft de raad de gelegenheid ook aan te geven welke informatie hij nodig heeft om het effect van het participatiebeleid te kunnen

controleren. Op dit moment heeft de raad niet het idee dat zij een duidelijke richting kunnen kiezen behalve 'stoppen' of 'doorgaan'.

2. De gemeente heeft een aantal keren een uitkering uit de vangnetregeling van de BUIG gekregen, vanwege tekorten. De gemeente zou alle kosten die zij maakt moeten toerekenen: personele inzet gemeente, kosten Provalu en alle andere kosten. Daarbij zou de gemeente ook moeten proberen het door de gemeente genoemde maatschappelijke effect van de re-integratie te kapitaliseren; niet alleen in geld, maar ook in kwaliteit van de samenleving en de burgers.
3. De door de gemeente gehanteerde maatschappelijke agenda (MAG), zou meer zoals oorspronkelijk de bedoeling was kunnen worden gebruikt: de gemeenteraad bepaalt elk jaar of de indicatoren, doelen en middelen moeten worden aangepast in het databoek. Dat gesprek zou de gemeenteraad ook een duidelijkere rol geven bij de vaststelling van de doelen en de controle op de behaalde resultaten. De gemeente heeft het maatschappelijke effect als leidend geformuleerd, boven de financiën. Dat is een belangrijke doelstelling, die zich niet in harde cijfers laat vatten en daarom regelmatig onderwerp van gesprek kan zijn bij de gemeente (bestuur), Provalu en de gemeenteraad.
4. De MAG biedt ook goede handvatten om het participatiebeleid in samenhang met andere beleidsdomeinen uit te voeren. Dat gebeurt nu al wel, maar zou volgens ons in de komende jaren nog verder kunnen worden uitgewerkt.
5. Uit de gesprekken blijkt dat de werkgevers in de gemeente Katwijk meer dan gemiddeld bereid zijn om mensen met een bijstandsuitkering de gelegenheid te willen geven om te integreren op de arbeidsmarkt. Onze indruk is dat de benadering van en communicatie met de werkgevers systematischer, duidelijker en meer langs één kanaal kan worden georganiseerd.

Bijlagen

Bijlage 1. databoek 2020 indicatoren meedoen

1. Opgave Meedoen - Inwoners van Katwijk nemen deel en dragen bij aan de maatschappij

Inwoners van Katwijk nemen deel en dragen bij aan de maatschappij. Meedoen aan de maatschappij heeft verschillende kanten. Het gaat hier over het beheersen van basisvaardigheden, het hebben van werk, het hebben van voldoende inkomen, talenten ontwikkelen door deel te nemen aan activiteiten in de vrije tijd. Meedoen gaat ook over hoe we met elkaar omgaan en dat we er met elkaar voor zorgen dat iedereen kan blijven meedoen. We willen een Katwijk dat toegankelijk is voor al haar inwoners en waar inwoners zich geaccepteerd voelen door elkaar.

Naam	Inwoners dat de basisvaardigheden voldoende beheerst		2023
5.1	Ontwikkel indicator		

Naam	Inwoners met een laag opleidingsniveau	2018	2023
5.1.1	Beroeps- en niet-beroepsbevolking met als hoogst behaalde onderwijsniveau basisonderwijs, het vmbo, de eerste 3 leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1.	15	14
<p>Bij het einde van de leerplicht of kwalificatieplicht kiezen veel jongeren ervoor om direct aan het werk te gaan in plaats van door te leren. Door in te zetten op onderwijs, basisvaardigheden en een diversiteit in het banenaanbod worden jongeren gestimuleerd om door te leren. Hiermee willen we bereiken dat het aantal inwoners met een laag opleidingsniveau daalt van 15 naar 14 inwoners per 1000 inwoners. De relatie tussen de arbeidsmarkt en onderwijs is hierin van belang.</p>			
<i>Bron: CBS/arbeidsdeelname</i>		<i>Frequentie: jaarlijks</i>	<i>Meeteenheid: aantal x 1.000 inwoners</i>

Naam	Inwoners van de beroepsbevolking die een betaalde baan hebben	2018	2023
5.2	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (netto arbeidsparticipatie)	72,7%	71,0%
<p>Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in Katwijk lag in 2018 rond de 72,7%. Het Nederlandse gemiddelde is 67,8%. De norm van 71% beweegt richting het landelijk gemiddelde.</p>			
<i>Bron: CBS/arbeidsdeelname</i>		<i>Frequentie: jaarlijks</i>	
<i>Meeteenheid :% inwoners beroepsbevolking</i>			

Naam	Inwoners met zowel een voorziening o.b.v. de Wmo als o.b.v. Participatiewet	2018	2023
5.2.2	Inwoners met zowel een voorziening o.b.v. de Wmo als o.b.v. Participatiewet	3	3
<p>Door de nieuwe werkwijze van de wijkteams willen we voorkomen dat er onnodige stapeling van voorzieningen plaatsvindt. Er zal maatwerk worden geleverd, waarbij er voorzieningen aanvullend op elkaar kunnen worden ingezet. Doel is een groter effect te sorteren.</p>			
<i>Bron: RIVM via Waar staat je gemeente</i>		<i>Frequentie: jaarlijks</i>	
<i>Meeteenheid: aantal per 1.000 inwoners</i>			

Naam	Inwoners die een besteedbaar inkomen onder de armoedegrens hebben	2018	2023
5.3	Personen in een huishouden met een inkomen onder de grens laag inkomen (in 2017 bedroeg deze grens op maandbasis (netto) 1.040 euro voor een alleenstaande, € 1.380 voor een alleenstaande ouder met één kind en € 1.960 voor een paar met twee kinderen)	4,8%	4,5%

In 2018 had 4,8% van het aantal inwoners een besteedbaar inkomen onder de armoedegrens (100% van het sociaal minimum). Door in te zetten op preventie en vroegsignalering, een integrale aanpak bij armoede en schulden streven we ernaar dat het percentage inwoners dat een besteedbaar inkomen onder de armoedegrens heeft afneemt naar 4,5% in 2023.

Bron: CBS/laag en langdurig laag inkomen

Frequentie: jaarlijks

Meeteenheid: % van het aantal inwoners

Naam	Inwoners met een (bijstands)uitkering	2018	2023
5.3.6	Inwoners met een (bijstands)uitkering	2%	2%

Constate groep die moeilijk uitstroomt uit de uitkering. De uitdaging is om het percentage niet te laten stijgen. Dit is echter mede afhankelijk van meerdere externe factoren, zoals economische ontwikkelingen. Daarom is ervoor gekozen om het percentage constant te houden.

Bron: CBS

Frequentie: per kwartaal

Meeteenheid: % aantal inwoners

Naam	Inwoners dat deelneemt aan activiteiten gericht op het vergroten van maatschappelijke ontwikkeling		2023
5.4	Ontwikkelindicator		

Naam	Inwoners die vrijwilligerswerk verrichten	2016	2023
5.4.1	Inwoners die in georganiseerd verband onbetaald werk verrichten	30%	30%

De gemeente Katwijk heeft een rijk verenigingsleven. Zij dragen in hoge mate bij aan het welzijn van de inwoners van Katwijk. 30% van de inwoners van Katwijk is vrijwillig actief. Dit komt overeen met het landelijk gemiddelde. Met het oog op de toekomstige ontwikkelingen, zoals het beroep op meer zelfredzaamheid van de inwoner, de toenemende zorgvraag, complexiteit van hulpvragen, vergrijzing en individualisering is het een uitdaging om voldoende vrijwilligers binnen de gemeente Katwijk te vinden en te behouden. Door rekening te houden met deze ontwikkelingen en het belang van vrijwillige inzet in de gemeente Katwijk stellen we de norm op 30%.

Bron: RIVM

Frequentie: per 4 jaar

Meeteenheid: inwoners van 19 jaar en ouder

Naam	Inwoners die zich eenzaam voelen	2016	2023
5.5	Inwoners die zich wel eens eenzaam voelen	41%	39%
<p>Professionals/partners geven aan dat een daling lastig is. Dit beeld wordt bevestigd door ervaringen bij omliggende gemeenten. De daling van inwoners die zich wel eens eenzaam voelen is een proces van lange adem. Er wordt vanaf 2020 breder ingezet op het verminderen van eenzaamheid onder alle inwoners, ongeacht leeftijd. Als eenzaamheid langdurig aanhoudt, leidt het tot gezondheidsrisico, minder meedoen in de samenleving en een gevoel dat welzijn tekortschiet. Eenzaamheid verhoogt zelfs de kans op voortijdig overlijden. Onderzoek toont aan dat eenzaamheid fysieke uitwerking heeft: eenzaamheid kan, net als stress, een negatieve invloed hebben op het immuunsysteem. Met een lage weerstand is iemand vatbaarder voor infecties. Eenzaamheid kan ook leiden tot depressie en een verhoogd risico op hartziekten en de ziekte van Alzheimer. Daarnaast kan eenzaamheid een oorzaak zijn van ongezond gedrag: weinig bewegen, minder gezond eten en meer gebruik van verslavende middelen. Met als gevolg een groter risico op overgewicht, hoge bloeddruk en hart- en vaatziekten.</p>			
<i>Bron: GGD monitor</i>	<i>Frequentie: per 4 jaar (nieuw in 2020)</i>	<i>Meeteenheid: % 19 jaar en ouder</i>	

Naam	Inwoners dat zich sociaal geaccepteerd voelt		2023
5.6	Ontwikkelindicator		

Naam	Jongeren met een negatieve houding t.o.v. homoseksualiteit	2013	2023

5.6.3	Jongeren met een negatieve houding t.o.v. homoseksualiteit	30%	20%
Er wordt vanaf 2020 breder ingezet op dit thema. Ook is er landelijk meer aandacht voor dit thema.			
<i>Bron: GGD monitor</i>		<i>Frequentie: per 4 jaar</i>	<i>Meeteenheid: % inwoners 11-18 jaar</i>

Bijlage 2. Doelgroepen (bron: beleidsplan re-integratie 2017)

1. Doelgroepen & ontheffingenbeleid

1.1 Toename gemeentelijke doelgroep

De Participatiewet zorgt ervoor dat er één regeling komt voor iedereen die in staat is te werken. Gemeenten voeren de bijstand al uit. Met de Participatiewet krijgen gemeenten te maken met een grotere doelgroep van mensen met een arbeidsbeperking. De gemeentelijke doelgroep neemt toe als gevolg van maatregelen voor de hervorming van de Wajong en vanwege de beëindiging van instroom van nieuwe mensen in de Wsw.

1.2 Doelgroepen Participatiewet

De Participatiewet geeft gemeenten de verantwoordelijkheid om iedereen met arbeidsvermogen (ook mensen met een arbeidsbeperking) naar werk toe te leiden, bij voorkeur naar regulier werk. Mensen die geen werk kunnen vinden, ontvangen een uitkering om in hun levensonderhoud te voorzien. Gemeenten krijgen beleidsruimte om te bepalen welke (tijdelijke) ondersteuning zij voor welke doelgroepen inzetten. Gemeenten krijgen minder budget dan in 2014 werd besteed aan de Wwb, Wsw en Wajong. Dat betekent dat gemeenten niet alle mensen dezelfde begeleiding en ondersteuning kunnen geven als zij voor 1 januari 2015 ontvingen vanuit het UWV, gemeente of sociale werkvoorziening. Daarom heeft de gemeente Katwijk in nauwe samenwerking met de Bollenstreek-gemeenten een prioriteringsvolgorde gemaakt van de verschillende doelgroepen die onderscheiden worden in de Participatiewet. Er is voor gekozen om hierbij het arbeidsparticipatierendement voorop te stellen en niet het maatschappelijk rendement.

Er is gebruik gemaakt van de definitie korte, middellange en lange afstand tot de arbeidsmarkt. Dit is gebaseerd op de bemiddelbaarheid van de klanten.

Iedereen die op 1 januari 2015 een Wsw-dienstbetrekking heeft, behoudt deze tot pensionering, aflopen of beëindiging van het contract. Dit is een verplichting, gemeenten hebben hierin dus geen keuze. Strikt genomen valt deze doelgroep dus niet onder de re-integratietask van de Participatiewet. Gemeenten ontvangen de eerstvolgende jaren nog een afzonderlijk Wsw budget, waarmee deze groep wordt bediend. In verband daarmee is de groep (oud) Wsw'ers niet in de onderstaande tabel opgenomen.

Prioriteringsvolgorde 2017 van de doelgroepen van de Participatiewet voor de inzet van re-integratiebudget.

Doelgroepen	Toelichting
Korte afstand: bemiddelbaar naar werk binnen 6 maanden (15% van het klantenbestand)	
<p>Korte afstand:</p> <p>Mensen met een uitkering vanuit de Participatiewet, zonder arbeidsbeperking en met korte afstand tot de arbeidsmarkt</p>	<p>Deze doelgroep hoort op eigen kracht werk te vinden, zonder inzet van re-integratiemiddelen. Dit is althans de insteek van de Participatiewet. Echter, vanuit bedrijfseconomisch oogpunt gezien is het verstandiger om deze doelgroep snel aan het werk te helpen, zodat de kosten voor de uitkering voor de gemeenten zo laag mogelijk blijven. In 2014 was de economische situatie dusdanig dat klanten in deze doelgroep niet allemaal zelfstandig konden uitstromen. Inzet van re-integratie-instrumenten was in 2015 en 2016 daarom wel nodig.</p> <p>Inmiddels is de arbeidsmarkt weer aangetrokken.</p> <p><i>Wat wordt beoogd in 2017:</i></p> <p>Nu de economie aantrekt, kan ingezet worden op aandacht en handhaving. Mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt stromen zelfstandig uit, waardoor de inzet van</p> <p>re-integratie-instrumenten voor deze groep mensen in principe niet meer nodig is. Vroegtijdige en intensieve samenwerking met het UWV en het in gesprek gaan met mensen in de WW moet doorstroming naar bijstand voorkomen.</p> <p>De inzet van re-integratie-instrumenten geldt nog wel voor risicogroepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ø 50+ Ø Alleenverdieners zonder vermogen Ø Laag opleidingsniveau

Dit op basis van het project Klant in Beeld waarbij ca. 55% van het klantenbestand in beeld is gebracht.

<p>Arbeidsbeperking en korte afstand: Mensen met een uitkering vanuit de Participatiewet, met een arbeidsbeperking en met een korte afstand tot de arbeidsmarkt</p>	<p>De verwachting is dat de arbeidsbeperking een extra barrière vormt voor de arbeidsinschakeling in vergelijking met mensen zonder arbeidsbeperking. In deze doelgroep</p>
---	---

	<p>zitten de mensen die overgekomen zijn vanuit de Wajong en de Wsw-wachttijst.</p>
	<p>Wat wordt beoogd in 2017:</p> <p>Deze doelgroep is nu kansrijk op de aantrekkende arbeidsmarkt. Om de kansen te benutten, wordt ingezet op maatwerk en op afspraken met individuele werkgevers, het lokale bedrijfsleven.</p>
<p>Middellange afstand: bemiddelbaar naar werk in meer dan 6 maanden (45% van het klantenbestand)</p>	
<p>Middellange afstand:</p> <p>Mensen met een uitkering vanuit de Participatiewet, zonder arbeidsbeperking en met een middellange afstand tot de arbeidsmarkt</p>	<p>Deze groep is er niet in geslaagd om op eigen kracht werk te vinden (korte afstand) en voorkomen moet worden dat zij mogelijk nooit meer aan het werk komen (lange afstand).</p> <p>Verwacht wordt dat deze groep met enige ondersteuning kan uitstromen naar een reguliere baan.</p>
	<p>Wat wordt beoogd in 2017:</p> <p>Voor deze doelgroep worden de re-integratie-instrumenten ingezet die in dit beleidsplan worden beschreven.</p>
<p>Arbeidsbeperking en middellange afstand:</p> <p>Mensen met een uitkering vanuit de Participatiewet, met een arbeidsbeperking en met een middellange afstand tot de arbeidsmarkt</p>	<p>De verwachting is dat de arbeidsbeperking een extra barrière gaat vormen voor de arbeidsinschakeling. Hierin zitten de mensen die overgekomen zijn vanuit de Wajong en op de wachttijst van de Wsw stonden.</p>
	<p>Wat wordt beoogd in 2017:</p> <p>Deze doelgroep komt met voorrang in aanmerking voor de garantiebannen in de arbeidsmarktregio.</p>

Lange afstand: duurzaam arbeidsongeschikt (40% van het klantenbestand)	
<p>Lange afstand:</p> <p>Mensen met een uitkering vanuit de Participatiewet, zonder arbeidsbeperking en met een lange afstand tot de arbeidsmarkt</p>	<p>De verwachting is dat hier hoge kosten gemaakt moeten worden met een geringe(re) kans op resultaat. Daarom krijgt deze doelgroep ñ op basis van de financiële aspecten ñ een lage prioritering.</p>
	<p><i>Wat wordt beoogd in 2017:</i></p> <p>Voor deze doelgroep zal worden ingezet op vrijwilligerswerk als eerste stap naar werk.</p>
<p>Arbeidsbeperking en lange afstand:</p> <p>Mensen met een uitkering vanuit de Participatiewet, met een arbeidsbeperking en met een lange afstand tot de arbeidsmarkt</p>	<p>De verwachting is dat de arbeidsbeperking een extra barrière vormt voor de arbeidsinschakeling. Hierin zitten de mensen die overgekomen zijn vanuit de Wajong en op de wachtlijst van de Wsw stonden.</p>
	<p><i>Wat wordt beoogd in 2017:</i></p> <p>Deze doelgroep komt met voorrang in aanmerking voor de garantiebanen in de arbeidsmarktregio.</p>
Overig	

<p>Nieuw Beschut werk:</p> <p>Mensen met een indicatie voor Nieuw Beschut werk.</p>	<p>Dit betreft mensen van wie niet verwacht kan worden dat zij op het niveau van het wettelijke minimumloon zullen komen.</p> <p>Beschut werk is voor deze groep een manier om te participeren. Deze mensen blijven structureel onder de financiële verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. De gemeente betaalt de salarissen en de kosten voor begeleiders en gebouw. Zij kunnen niet uitstromen naar een reguliere baan, maar verdienen door hun werk meer dan een bijstandsuitkering.</p> <p>Bedrijfseconomisch gezien zijn dit dure re-integratietrajecten. In Katwijk zijn tot nu toe nog geen dienstbetrekkingen beschut werk gerealiseerd. De (individuele) noodzaak daartoe heeft zich klaarblijkelijk nog niet voorgedaan.</p>
---	--

	<p><i>Wat wordt beoogd in 2017:</i></p> <p>De landelijke ontwikkelingen met betrekking tot toekomstige verplichtstelling van beschut werken zullen nauwlettend worden gevolgd. Tot die tijd wordt ingezet op maatwerk, dat wil zeggen: als de noodzaak van Beschut werk zich in een individuele situatie voordoet, zal daar vanuit de uitvoeringspraktijk op ingespeeld worden.</p>
--	--

--

<p>Zorg:</p> <p>Mensen waarvoor participatie alleen mogelijk is met veel ondersteuning en zorgbegeleiding</p>	<p>Deze doelgroep ontvangt hun uitkering via de Participatiewet, maar begeleiding wordt gegeven vanuit de Wmo. Deze mensen hebben een lage verdien capaciteit en een grote afstand tot de arbeidsmarkt.</p>
---	---

	<p><i>Wat wordt beoogd in 2017:</i></p> <p>Inzetten op re-integratie leidt zelden of nooit tot uitstroom, maar kan wel leiden tot maatschappelijke participatie. Daarom wordt deze doelgroep ondersteund vanuit de Wmo. Hierbij wordt ingezet op:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ø Vrijwilligerswerk Ø Indicatie voor dagbesteding Ø Maatwerk via Team Sociale Ondersteuning
--	--

<p>Nuggers en Anw-ers:</p> <p>Niet-uitkeringsgerechtigden en mensen met een uitkering op grond van de algemene nabestaanden wet (Anw) met een arbeidsbeperking die inkomensbehoefstig zijn en niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen.</p>	<p>Deze mensen ontvangen geen uitkering van gemeente of Rijk en zijn op zoek naar werk. Gemeenten hebben geen (direct) financieel belang om hier gelden vanuit het re-integratiebudget in te stoppen. De inkomensbehoefte wordt, om voor de betrokkene zelf moverende redenen, ook niet te gelde gemaakt. De Rijksoverheid heeft aangegeven dat ook de doelgroep Nuggers onder de gemeentelijke re-integratietask valt.</p>
	<p>Wat wordt beoogd in 2017:</p> <p>In relatie tot de andere doelgroepen kennen de Nuggers de laagste prioritering. Met het aantrekken van de lokale arbeidsmarkt wordt deze doelgroep wel uitgenodigd voor groepsgewijze trainingen, waaronder sollicitatiewerkshops.</p>
<p>Overige Nuggers en Anw-ers</p>	<p>Dit is een restgroep. Binnen deze groep kan een onderverdeling gemaakt worden. Gezien de verwachting dat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn, is dit een theoretische exercitie.</p>

De voorgestelde prioritering sluit aan bij de uitgangspunten van de Participatiewet.

1.3 Doelgroepen en ontheffingenbeleid

Centraal in de Participatiewet staat het uitgangspunt van werk boven inkomen. Alle inspanningen van de cliënt en de gemeente dienen te zijn gericht op arbeidsinschakeling. Hieronder wordt het verrichten van algemeen geaccepteerde arbeid verstaan, zonder dat daarbij gebruik wordt gemaakt van een voorziening als bedoeld in artikel 7 lid 1 sub a Participatiewet.

Wanneer betaalde arbeid nog niet aan de orde is, dient betrokkene gebruik te maken van door de gemeente aangeboden voorzieningen die zijn gericht op arbeidsinschakeling. Tussen algemeen geaccepteerde arbeid en duurzame inpassing

kan een spanningsveld optreden. Het is aan de gemeente om in het individuele geval een afweging te maken en te beoordelen welk van beide in dat specifieke geval van toepassing is. Wanneer het risico op terugval in de bijstand groot is, ligt het voor de hand om aandacht te schenken aan voorzieningen die dit voorkomen. Een individuele afweging dient hier dan gemaakt te worden.

Met de invoering van de Participatiewet per 1-1-2015 zijn de arbeidsverplichtingen aangescherpt. Men moet actief naar werk zoeken, een bepaalde reisafstand accepteren en zijn kennis en vaardigheden bijhouden.

Voor personen tussen 18 en 67 jaar vindt de gemeente Katwijk het niet wenselijk om groepen uit te sluiten van re-integratie; immers iedereen heeft mogelijkheden en talenten. Categoriale ontheffingen zijn niet toegestaan; wel kan het college in individuele gevallen om dringende redenen (artikel 9 lid 2 Participatiewet) tijdelijk afzien van het opleggen van re-integratieverplichtingen, voor zover en voor zolang re-integratie niet in redelijkheid mogelijk is.

Ontheffing arbeidsplicht voor alleenstaande ouders met kinderen onder 5 jaar

De wet regelt (artikel 9a) voor maximaal vijf jaar een recht op ontheffing van de arbeidsverplichting op verzoek van de alleenstaande ouder met een kind jonger dan 5 jaar in combinatie met de scholingsplicht. Zij moeten deze ontheffing *aanvragen*. Hiermee worden de keuzemogelijkheden in de combinatie van arbeid en zorg voor de alleenstaande ouder benadrukt; zij kunnen gaan werken of zij kunnen een ontheffing van de arbeidsverplichting aanvragen in combinatie met de scholingsplicht.

Tegenover de ontheffing van de arbeidsverplichting staat de verplichting om mee te werken aan scholing/re-integratie. Hieraan wordt invulling gegeven door het plan van aanpak, dat samen met de klant gemaakt wordt. Er zijn verschillende mogelijkheden om de scholings- en re-integratieverplichting in te vullen. Er is maatwerk nodig.

Duur van de ontheffing

De maximale periode van ontheffing is vijf jaar. De ontheffing is eenmalig, ongeacht het aantal kinderen, de duur en de frequentie van bijstandsverlening. Een langere periode dan vijf jaar vergroot de afstand tot de arbeidsmarkt en verkleint de kansen op uitstroom. Na een periode van vijf jaar ontheffing van de arbeidsverplichting, op verzoek of indien in die periode het jongste kind 5 jaar is geworden, gaat in beginsel de arbeidsverplichting gelden. Het college is bevoegd om een tijdelijke, individuele ontheffing van de arbeidsverplichting te verlenen op grond van dringende redenen. Zorgtaken kunnen onder dringende redenen vallen voor zover hiermee geen rekening kan worden gehouden door middel van een voorziening. Een dringende reden vanwege zorgtaken kan bijvoorbeeld de zorg voor moeilijk opvoedbare of gehandicapte kinderen zijn. Enkel de zorgtaak is geen dringende reden. Alleenstaande ouders met een gehandicapt kind tot 18 jaar kunnen bijvoorbeeld op individuele gronden worden vrijgesteld van arbeidsplicht. De re-integratieplicht blijft bestaan.

Plan van aanpak

Er wordt in een plan van aanpak vastgelegd wat er van de alleenstaande ouder wordt verwacht op het gebied van re-integratie-inspanningen. Iedere zes maanden heronderzoekt het college dit plan van aanpak. Blijkt ondubbelzinnig uit houding en gedragingen dat de alleenstaande ouder zijn verplichtingen niet nakomt, dan wordt de ontheffing ingetrokken. Dat betekent dat de alleenstaande ouder daarna niet meer in aanmerking komt voor de ontheffing.

Bijlage 3. indeling voorzieningen naar categorie

Tabel B3.1. Indeling van de 39 verschillende voorzieningen in categorieën (periode 2017 tot en met 2021).

Categorie	Voorziening
Servicepunt Werk	Servicepunt Werk
	SPW administratief
	SPW doelgroepen
Inburgering	Inburgering
Taal	Alfabetisering
	Beter lezen en schrijven
	Niveauperhoging Nederlands naar A2 plus (WEB)
	TaalophetWerk
	Taalverbetering
	Wie schrijft die blijft (WEB)
Begeleiding consulent/Bemiddeling/Detachering	Begeleiding Re-integratieconsulent
	Jobcoaching
	Talentcoaching
Loonkostensubsidie	Loonkostensubsidie (wettelijk)
Sollicitatietraining	ESF
Medische keuring	Keuring arbeidsvermogen UWV
	Medische keuring (1)
	Medische keuring (2)
	Medische keuring Argonaut
Werkstage	Werkervaringsplek
Workfirst/Participatiebaan	Participatiebaan
	Participatiebaan Kringloop Katwijkerbroek
	Workfirst Maregroep
Opleiding	Rea College
	Schakeljaar Hoger Onderwijs

Vrijwilligerswerk	Vrijwilligerswerk
	Welzijnsvrijwilliger
Overige	Dagbesteding WMO
	Digisterker
	Digivaardig (WEB)
	Geestelijke gezondheidszorg
	Intake Maregroep
	Pre-starter (IMK)
	Project Parttimers
	Reclassering
	Verslavingszorg
	Vitale Sportvereniging
	Zorgtraject

Bijlage 4. geïnterviewde personen

Provalu

Deborah Stam, SROI
Rinco Knoop, directeur
Esther Zillig, manager ontwikkeling en re=integratie
Karin Ruben, manager operations, adjunct directeur
Tom Teeuwisse, accountmanager
Angelique van der Velde, unitmanager schoonmaak
Ingrid Kuyt, sales en accountmanager
Melissa Haasnoot, adviseur ontwikkeling en re-integratie

4 cliënten Provalu

Werkgevers

Arjen van der Ploeg HEAD
Jeroen Mooijekind, HEAD
Marloes Freke, Barnwoodweb

Gemeente Katwijk

De heer Vreugd SGP(oud-raadslid SGP) en de heer Van Duijn (CDA)

Philip van der Ploeg, financiën participatiewet
Claudia Baak en Anna Hooijenga
Leontien van Duijn, consulent P&I
Marco Valkenberg, kwaliteitsmanager
Wim Remmelzwaal, loonkostensubsidie en formulierenbrigade
Marina van den Berg, consulent P&I
Emile Soetendal, portefeuillehouder
Ron Hersbach, clustermanager servicepunt sociaal domein
Frank van den Hoek, businesscontroller

Bijlage 5. documenten

Gemeente Katwijk

Wethoudersbrief SPW 3 juni 2019,
Raadsinformatiebrief 19 juni
Stand van zaken en doorontwikkeling SPW; raadsbrief en notitie 4 september 2021
Amendement beleidsindicatoren 11 juni 2020
Prestatie indicatoren in begroting 2023 en herziene begroting 2022 GR KDB
Beleidsplan Re-integratie 2017
Integrale toekomstvisie GR KDB 20 januari 2020
Uitvoeringsplan integratie Maregroep en SPW 8 april 2021
Maatschappelijke Agenda 2019 - 2023
Voortgangsrapportage MAG
Analyse doelgroep afstand tot de arbeidsmarkt
notitie bezuinigingen meerjarenperspectief
presentatie ontwikkelingen participatiewet
BBV raadsvoorstel
Verordening Re-integratie en loonkostensubsidie Participatiewet Katwijk.

MareGroep, SPW en Provalu

SPW Bollenstreek rapportage 2019 Q4
kwartaalrapportage GR KDB 2020
Herziene begroting GR KDB 2022 gemeenschappelijke regeling werkbedrijven kust en
bollenstreek
Maregroep/SPW stand van zaken en ontwikkeling
toekomstvisie GR jan 2020
Uitvoeringsplan Maregroep-SPW
presentatie Maregroep en Servicepunt WERK
lijst werkgevers Provalu
lijst van instrumenten

Bijlage 6. register van verwerkingen ambtelijk wederhoor

Ambtelijke reactie op rapport rekenkamer onderzoek naar de praktijk van de Participatiewet

Katwijk, 5 september 2022

De onderzoekers hebben in rood aangegeven of ze de reactie overnemen of niet, en de argumentatie daarvoor

Hieronder vindt u de ambtelijke reactie op het concept rekenkamerrapport. Wij hebben daarbij zoals gevraagd de feitelijke onjuistheden en onvolledigheid aangegeven. Daarnaast hebben wij onze vragen ook opgenomen en bij de desbetreffende testen vermeld.

Algemene opmerkingen:

- De focus van het rapport is op sommige punten onduidelijk: de SPW-periode en/of de Provalu periode lopen in de tekst door elkaar. Het is voor de leesbaarheid beter om dat in de teksten helder uit elkaar te halen. Het rapport richt zich op de periode 2017-2021. Dat is de periode van het SPW.
- **Wij nemen dit punt over. Het wordt wel in het rapport genoemd, maar is nu ook toegevoegd aan de hoofdvraag. We bespreken af en toe wel Provalu, om de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de participatiewet nog te benoemen.**
- Het Beleidsplan Re-integratie was geldig tot 2019 en is vervangen door de Maatschappelijke Agenda. In het rapport wordt dit beleidsplan meegenomen alsof het ook van toepassing was voor de periode erna. Dit is daardoor onduidelijk, ook in de conclusies die getrokken worden.
- **Dit hebben we overgenomen in de tekst waar dat van toepassing is.**
- Met de Maatschappelijke Agenda werkt de gemeente opgavegericht en integraal. Ook in de wijkteams wordt integraal gewerkt. Het werken met doelgroepenbeleid past daar niet in.
- **Dit punt hebben we toegevoegd.**
- In het rapport ontbreekt een heldere beschrijving van het construct van de GR KDB en de mandatering etc. van taken naar en bijbehorende informatievoorziening door de GR KDB. Voor de helderheid van het rapport zou het goed zijn dit toe te voegen.
- **Wij zullen dit explicieter maken. We hebben de structuur beschreven en de verschillende taken en organisaties binnen de GR. Binnen de GR gaat het vooral over SPW. We hebben geen informatie ontvangen over het mandaat en we hebben geen info over informatievoorziening. We nemen de twee artikelen die hieronder genoemd zijn over.**
- In dit verband zijn de volgende artikelen uit de gemeenschappelijke regeling van belang:
  - Artikel 4: Belangen.

De regeling behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening, de participatievoorziening beschut werk als bedoeld in artikel 10b van de Participatiewet en het plaatsen van werkzoekenden, al dan niet met een arbeidsbeperking, bij werkgevers.

-Artikel 6: Bevoegdheden.

Teneinde de belangen, genoemd in artikel 4, te kunnen verwezenlijken, zijn de bevoegdheden van de colleges, ieder voor zover zij deelnemen aan de samenwerkingsmodules, uit de Wet sociale werkvoorziening, alsmede uit de Participatiewet, voor zover deze betrekking hebben op de arbeidsinschakeling, overgedragen aan het bestuur van de regeling.

- We hebben deze punten toegevoegd aan het rapport.
- De samenhang tussen de hoofdvraag, deelvragen, normenkader en resultaten vinden wij niet duidelijk in het rapport terug.
- We hebben in het rapport de hoofd- en deelvragen besproken. Omdat niet bij alle deelvragen een goed antwoord uit de documenten en de interviews kon worden gegeven, staan bij de resultaten niet alle deelvragen. In het normenkader worden wel alle deelvragen besproken.

1. Inleiding

- Geen opmerkingen.

1.1 De onderzoeksvraag

- In de geformuleerde onderzoeksvraag ontbreekt de periode van het onderzoek (2017-2021).
- Dit zullen we expliciet toevoegen. De periode was niet expliciet benoemd in de uitvraag, maar is later vastgesteld.
- De deelvragen zoals geformuleerd komen niet allemaal terug bij het hoofdstuk resultaten.
- Zie onze opmerkingen bij het laatste punt van algemene opmerkingen.

1.2 Het meten van de effectiviteit van participatiebeleid

- Het beleidsplan Re-integratie was tot 2019 van toepassing en is vervangen door de Maatschappelijke Agenda (MAG).
- Dit hebben we overgenomen
- Wij onderschrijven dat het meten van de effectiviteit van participatie beleid omplex is. Het is moeilijk meetbaar welke factoren direct hebben bijgedragen aan het resultaat van de uitstroom.

2. Participatiebeleid in de gemeente Katwijk

- Hier ontbreekt de volgende informatie: Het beleidsplan Re-integratie was geldig tot 2019. Bij het vaststellen van de MAG zijn de afzonderlijke beleidsplannen ingetrokken, waaronder het beleidsplan Participatie.

- Dit hebben we overgenomen.

2.1 Instrumenten

- De (beleids) instrumenten staan genoemd in Verordening Re-integratie en loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Katwijk. Dit ontbreekt in het rapport.
- We hebben de instrumenten beschreven, we hebben de verordening als bron toevoegen
- In de tekst ontbreekt de toelichting dat het uitvoeringsbeleid gemandateerd is richting SPW/Provalu.
- Dit is al eerder nadrukkelijk benoemd bij de inleiding en beschrijving SPW, MareGroep en samenwerking SPW-MareGroep en gemeente
- Er wordt in het gehele rapport geen melding gemaakt van de Pilot “Werk voorop”. Met die pilot heeft Katwijk gepoogd de re-integratie van uitkeringsgerechtigden te intensiveren. Tevens is gekeken naar de kosten-efficiency van een dergelijke aanpak.
- Dit punt nemen we niet over omdat wij hierover geen informatie hebben gekregen, noch uit de documenten, noch uit de interviews.
- Daarnaast ontbreekt de inzet en samenwerking op re-integratie in de Arbeidsmarktregio Holland Rijnland.
- Dit punt nemen we niet over, het is wel genoemd in enige gesprekken, maar er is geen informatie over verkregen. Volgens ons is deze samenwerking van essentieel voor de uitvoering van de participatiewet door de gemeente Katwijk.

Servicepunt Werk

- De opgenomen teksten zijn citaten uit het beleidsplan Re-integratie 2017. Er is nauwelijks informatie overgenomen over de periode daarna. In het Uitvoeringsplan Maregroep en SPW en toekomstvisie GR KDB (2020) staan recentere teksten.
- Dit hebben we aangepast. Het uitvoeringsplan Maregroep en SPW gaat vooral over de totstandkoming van Procalu en valt daarom buiten de onderzoeksperiode.

Maregroep

- In het rapport ontbreekt een heldere beschrijving van het construct van de GR KDB en de mandatering etc. van taken naar en bijbehorende informatievoorziening door de GR KDB. Voor de helderheid van het rapport zou het goed zijn dit toe te voegen. GR KDB levert 3 modules: module A (Wsw), module B (Nieuw beschut) en module C (SPW/re-integratie). Voor de duidelijkheid adviseren we om scherper aan te geven welke taken de gemeente Katwijk oppakt en welke bij SPW/Maregroep (Provalu) zijn belegd.
- Zie onze opmerkingen bij de eerdere feedback onder algemene opmerkingen. We hebben een schema gemaakt van het proces en de structuur weergegeven. Wij

hebben echter geen informatie over deze 3 modules gekregen, noch uit de gesprekken, noch in documenten over wat de gemeente zelf doet. Het onderzoek gaat met name over de hier genoemde module C. Module A valt buiten het onderzoek en (nieuw beschut) Module B wordt genoemd

Samenwerking SPW, Maregroep en gemeente Katwijk

- Het is onjuist om te stellen dat er geen cijfers worden gedeeld vanuit Maregroep/SPW (Provalu). Er worden wel cijfers geleverd, maar de kwaliteit en bruikbaarheid zijn onvoldoende. Dit is herhaaldelijk onderwerp van gesprek in de verschillende gremia en is opgenomen in de zienswijze bij de conceptbegroting 2023. Dit maakt inmiddels onderdeel uit van het traject Sturing en verantwoording GR KDB.
- **We zeggen niet dat er geen cijfers worden gedeeld, volgens ons is deze opmerking in lijn met de tekst van het rapport, inclusief de verwijzing naar de zienswijze.**
- Op managementniveau is er een onderscheid te maken tussen het overleg van de directeuren gemeente/Provalu en het overleg op uitvoerend managementniveau tussen clustermanager Katwijk, manager ISD Bollenstreek en de managers uitvoering van Provalu.
- **We nemen dit punt niet over. We hebben hier geen informatie over ontvangen, noch uit documenten, noch uit de interviews.**
- Door de formulering lijkt het alsof er niet voor alle kwartalen rapportages zijn geleverd. Deze zijn wel voor elk kwartaal beschikbaar en geleverd, maar door de wisselende definities en indicatoren niet vergelijkbaar.
- **We hebben uitvoering verzocht om informatie over de cijfers, onze bevindingen en conclusies zijn gebaseerd op de data die wij kregen van Provalu. Dit nemen we niet over.**
- Het overleg op beleidsniveau ontbreekt in het rapport. Er is overleg tussen de beleidsmedewerkers gemeenten en de beleidsmedewerker Provalu. Ook sluiten daar regelmatig de beleidsmedewerkers van de ISD Bollenstreek en het UWV aan.
- **Dit punt hebben we overgenomen.**

Informatie-uitwisseling met de raad

Geen opmerkingen.

3. Cijfers, deelnemers en financiën

3.1. Cijfers CBS

- *“Wij hebben deze cijfers eerst bekeken, omdat deze sneller beschikbaar waren dan de cijfers van de gemeente Katwijk zelf.”* De zin dat de cijfers van het CBS sneller waren heeft geen meerwaarde. Het CBS is een openbare bron die inderdaad snel is

te raadplegen. We hebben inderdaad het systeem niet zodanig ingericht dat we met 1 druk op de knop allerlei cijfers kunnen genereren. We zijn inmiddels gestart met een aanbesteding ter vervanging van ons huidige systeem om deze informatie wel snel te kunnen genereren.

- **We nemen dit punt niet over. De cijfers van het CBS zijn gebaseerd op de gegevens die de gemeente heeft aangeleverd. In die zin zijn het ook cijfers van de gemeente. In de tweede zin wordt een harde conclusie getrokken, nl. dat de gemeente zelf de meest voor de hand liggende informatie niet beschikbaar heeft. Dat is in lijn met onze bevindingen en conclusies zoals die in het rapport staan.**
- In de tekst staat dat de beleidsmedewerker de loonkostensubsidie beoordeelt, dit moet kwaliteitsmedewerker zijn.
- **Dit hebben we aangepast..**

3.2 Cijfers van de gemeente Katwijk

“Hierbij moet worden vermeld dat de gegevens niet op een consequente manier zijn ingevuld, waarbij er dus geen harde conclusies kunnen worden gekoppeld aan onderstaande tabellen. De medewerkers en managers van de gemeente Katwijk hebben dit bevestigd.”

Zie opmerking bij 3. .1.

Zie onze opmerking bij 3.1.

3.2.1 Kwaliteit van de cijfers van de gemeente

“De cijfers van de gemeente geven geen informatie over uitstroom naar werk per instrument. Omdat niet duidelijk is of uitstroom, altijd uitstroom naar werk betekent”.

Dit maakt deel uit van het uitvoeringsbeleid dat bij het SPW/Maregroep (Provalu) is belegd. Vanuit het SPW is geen info bekend over welke instrumenten worden ingezet door hen en of daar onderscheid in wordt gemaakt voor welke doelgroepen dat is, alsook welke resultaten daarmee zijn gesorteerd. Daar zijn niet eerder -ondanks dat dit wel een grote wens is van Katwijk- afspraken over gemaakt (bijv. in de vorm van KPI's). Om die reden kon/kan ook geen registratie daarop plaats hebben gevonden. Bij het beëindigen van de uitkering wordt echter wel altijd vermeld wat de reden van beëindiging is geweest.

We onderschrijven dit punt en dat is volgens ons ook de lijn in het rapport. Feit blijft dat ook de gemeente dus geen informatie heeft over uitstroom naar werk per instrument.

3.3 Cijfers van SPW en de Maregroep

Naar aanleiding van een amendement van de gemeenteraad van Katwijk zijn er prestatie-indicatoren ontwikkeld, deze ontbreken in het rapport. Het gaat om de volgende 4 prestatie-indicatoren:

- Het aantal mensen dat duurzame baan vindt (langer dan 6 maanden meer dan 25 uur). Streven 2022 = **10% van de in behandeling zijnde klantdossiers**

- Het aantal mensen dat een baan vindt die (nog) geen duurzame uitstroom oplevert (korter dan 6 maanden minder dan 25 uur). Streven 2022 = **20% van de in behandeling zijnde klantdossiers**
- Cijfer klanttevredenheid werkzoekenden. Voor het cijfer klanttevredenheid werkzoekenden geldt een **tevredenheidscijfer van 7**.
- Cijfer klanttevredenheid werkgevers. Voor het cijfer klanttevredenheid werkgevers geldt een **tevredenheidscijfer van 7**.
- **We hebben deze punten expliciet overgenomen. Het was al beschreven in het rapport, maar niet zo gedetailleerd.**

3.4 Financiën

- Data BUIG budget is wel aangeleverd. U heeft in de mail van dd. 26-08-22 aangegeven deze tekst aan te passen in het rapport en de cijfers te hebben ontvangen
- **Dit hebben we aangepast.**

4. Resultaten

- Resultaten bij deelvraag 6 over de inzet van werkgevers ontbreekt in het rapport.
- **Zie eerdere opmerkingen. We hebben slechts heel weinig informatie ontvangen over de inzet van werkgevers, hoofdzakelijk uit enkele interviews. Dit punt is wel in het normenkader beschreven.**
- De werkgeversbenadering en de effectiviteit daarvan ontbreekt in de beschrijving en in de weging bij het normenkader
- **Zie onze opmerkingen bij het vorige punt**
- Onderzoek GR KDB is niet alleen naar de governance, maar nadrukkelijk ook naar de sturing en verantwoording.
- **Dit hebben we overgenomen passen we aan. We hebben onze tekst gebaseerd op de informatie die wij uit de gesprekken kregen. daarbij is de governance benoemd, de sturing en verantwoording niet, maar dat lijkt ons in directe lijn te liggen met de governance**

4.1. Normenkader

- Zie algemene opmerkingen bij algemeen.
  - Er is op beleidsniveau wel overleg over afspraken en doelen: werkgroep werk, beleidsoverleg GR KDB en intern in Katwijk overleg.
  - **Deze informatie is ons niet bekend, noch uit documenten, noch uit interviews, zie ook onze eerdere opmerkingen. we nemen het daarom niet over.**
  - Er is wel overleg met de afdelingen Economie en met Onderwijs, dus de opmerking dat er geen samenwerking is met andere afdelingen klopt niet. Er is bijvoorbeeld de agenda Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt waar we gezamenlijk aan werken.
  - **We hebben dit punt benoemd in het normenkader. De opmerking over onderwijs arbeidsmarkt gaan niet over reïntegratie en de participatiewet. We nemen dit niet over.**

- De gemeente Katwijk heeft zich al langere tijd kritisch opgesteld ten aanzien van transparantie, informatievoorziening en sturing SPW/Maregroep (Provalu).
- Dit punt staat expliciet op verschillende plaatsen in het rapport.

Paragraaf 4.2 en 4.3 ontbreken.

4.4 Aanbevelingen

Deze paragraaf is nog niet geschreven. Daarom geen opmerkingen.

Deze paragraaf is weggelaten omdat die niet bij het ambtelijk wederhoor past.

Bijlagen

Bijlage 1	Geen opmerkingen
Bijlage 2	Zie opmerking beleidsplan Re-integratie tot 2019.
Bijlage 3	Geen opmerkingen
Bijlage 4	Geen opmerkingen
Bijlage 5	De volgende stukken ontbreken: - Verordening Re-integratie en loonkostensubsidie Participatiewet Katwijk. - Kwartaalrapportages SPW/Maregroep. - De verordening hebben we toegevoegd. de kwartaalrapportages staan al in de lijst met documenten

Bestuurlijk standpunt rekenkameronderzoek re-integratiebeleid gemeente Katwijk

Oktober 2022

Inleiding

In mei 2022 heeft de rekenkamercommissie aangegeven een onderzoek te starten naar de effectiviteit en efficiency van het participatiebeleid van de gemeente Katwijk. Ondersteund door onderzoeksbureau Cab uit Groningen heeft de rekenkamercommissie het onderzoek uitgevoerd.

Op 21 september jl. is de eindrapportage voor bestuurlijk wederhoor aan het college voorgelegd.

Het college heeft met belangstelling kennis genomen van het onderzoeksrapport. Het college kan zich in hoofdlijnen vinden in conclusies en aanbevelingen. Dit mede omdat deze aansluiten bij de gewenste doorontwikkeling van het beleid die al eerder in gang gezet is.

In het voorliggende document wordt de bestuurlijke reactie van het college gegeven.

Achtereenvolgens wordt op een aantal conclusies en de aanbevelingen uit het rapport ingegaan.

Reactie college conclusies van het rapport

Informatievoorziening

De rekenkamercommissie concludeert dat er op verschillende onderdelen te weinig inzicht is in het re-integratiebeleid. Het college deelt deze mening. Dat is de reden dat het college de afgelopen periode heeft aangedrongen op een fundamenteel verandertraject binnen de Gemeenschappelijke Regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek (GRKDB). Na het aandringen door de gemeente Katwijk is gestart met een onderzoek dat heeft geresulteerd in het rapport Sturing en samenwerking, waarin urgente uitdagingen zijn geconstateerd. De komende periode wordt dit opgepakt in een belangrijk en veelomvattend verandertraject. Het verbeteren van de (sturings-)informatie is een van de speerpunten in het verandertraject. In deze verdere reactie op het onderzoek van de rekenkamercommissie verwijzen we geregeld naar dit verandertraject. Kanttekening bij dit traject is dat de gemeente Katwijk het niet alleen bepaald of regelt, maar dat we afhankelijk zijn van de andere gemeenten in de gemeenschappelijke regeling.

In de zienswijze bij de begroting 2023 en de herziene begroting 2022 heeft de raad al geconcludeerd dat haar kaderstellende- en controlerende rol versterkt moet worden, dat de informatievoorziening verbeterd moet worden en dat de financiële situatie bij Provalu aandacht en belangrijke keuzes vraagt. Het college onderschrijft deze zienswijze van de raad en brengt deze punten bij herhaling in binnen de gemeenschappelijke regeling en het lopende traject.

Kaders

In Katwijk is de keuze gemaakt om integraal te werken in opgaven binnen de Maatschappelijke Agenda (MAG), dus is er geen doelgroepenbeleid geformuleerd. De gemeentelijke rol heeft zich sinds de MAG vooral geconcentreerd op het 'wat' en niet op het 'hoe'. Zoals in het onderzoek van de rekenkamercommissie naar voren komt, heeft dit er echter ook toe geleid dat de opdracht aan Provalu (Servicepunt Werk en Maregroep) vanuit de verschillende gemeenten in de GRKDB onvoldoende duidelijk was. Vanuit Provalu zijn er geen beleidskeuzes voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. Het college vindt het daarom belangrijk om te komen tot een duidelijkere en scherpere opdracht aan Provalu en daarmee ook de kaderstellende- en controlerende rol van de gemeenteraad te vergroten. En zal de komende periode de raad actief betrekken bij de totstandkoming van de beleidskaders re-integratie.

Resultaten

Verder concludeert de rekenkamercommissie dat er geen betrouwbare gegevens zijn over de in-, door- en uitstroom. De gemeente werkt momenteel hard aan de verbetering van de kwaliteit van de registratie en goede managementinformatie. Daarmee versterkt de gemeente haar controlerende rol richting Provalu. Daarnaast is de noodzakelijk verbetering van de informatievoorziening een belangrijk onderdeel van het vervolgetraject in navolging van het rapport Sturing en verantwoording. Het college heeft hier in het verleden al vaker aandacht voor gevraagd, maar zet erop in dat dit in het komende fundamentele verandertraject goed wordt opgepakt.

Financiën

In aanvulling op de conclusies en aanbevelingen zien we de afgelopen periode dat de daling van onze bijstandspopulatie achter blijft bij het landelijk gemiddelde. De gemeente heeft navraag bij Provalu

gedaan naar de oorzaak hiervan. Wanneer de daling negatief afwijkt van het landelijk gemiddelde, loopt de gemeente het risico dat het BUIG budget niet meer toereikend is. Vanuit de gemeente is hier aandacht voor en actie op gevraagd bij Provalu.

Samenwerking

Tot slot benadrukt het college graag de verbeterde samenwerking op dit beleidsterrein, zowel in- als extern. In de afgelopen jaren is zowel de lokale als regionale samenwerking verstrekt. Binnen het project aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt wordt samengewerkt met de collega's van Economische Zaken en Onderwijs. Daarnaast is ook ingezet op bijvoorbeeld de samenwerking met het UWV en binnen de arbeidsmarktregio Holland Rijnland en de subregio op alle niveaus (uitvoering, beleid, management en bestuur). De komende periode wordt verder ingezet op de versterking van gezamenlijke inzet en dienstverlening richting onze werkgevers en werkzoekenden. Naast het belang om onze werkzoekenden een plek op de arbeidsmarkt te geven, is dit gezien de krapte op de arbeidsmarkt ook van belang voor onze werkgevers om personeelstekorten zoveel mogelijk tegen te gaan.

Reactie college per aanbeveling

Aanbeveling 1.

De gemeente en haar partners zouden er goed aan doen eenzelfde systeem te hanteren met betrekking tot definities over bijvoorbeeld de doelgroep, de inzet en operationalisering van instrumenten en uitstroom naar (werk). Daarnaast zou in dit systeem ook duidelijk naar voren moeten komen wat de kosten zijn en het maatschappelijke effect (MAG) van de gebruikte instrumenten. De informatie die er op dit moment wordt uitgewisseld geeft geen van alle partijen een goed overzicht op deze punten. Dit uit zich specifiek in de volgende vier punten:

a. Intake en doelgroepen.

De gemeente Katwijk onderscheid drie doelgroepen:

mensen met korte, middellange en lange afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeente doet de intake als mensen een uitkering aanvragen op basis van deze indeling. Bij Provalu wordt er opnieuw een intake gehouden. Het is aan te bevelen om deze indelingen beter op elkaar af te stemmen. Dat maakt ook de informatie over en weer duidelijker en cliënten sneller geholpen kunnen worden. Daarnaast krijgt de gemeente daarmee ook een duidelijker inzicht in de uitstroom.

De komende periode gaan de gemeenten in de GR KDB en Provalu aan de slag met de verschillende aanbevelingen. De onderlinge samenwerking en afstemming is hier onderdeel van. Deze aanbeveling wordt meegenomen in het vervolgtraject van het rapport Sturing en samenwerking.

De gemeente heeft de afgelopen periode ingezet op het updaten en verbeteren van werkafspraken, dit versterkt de samenwerking op operationeel niveau en het verbeteren van dienstverlening. Daarnaast is er een gezamenlijke bijeenkomst voor de consultants georganiseerd om elkaar beter te kennen en elkaar makkelijker te kunnen benaderen.

b. Duur van de trajecten.

Trajecten bij Provalu duren over het algemeen langer dan de zes maanden die hier over het algemeen voor staat. Met beter inzicht, kan er ook een betere verantwoording zijn waarom deze termijn gemiddeld langer duurt.

De komende periode gaan de gemeenten in de GR KDB en Provalu aan de slag met de verschillende aanbevelingen. Meer inzicht en een betere verantwoording zijn hier onderdeel van. Deze aanbeveling wordt meegenomen in het vervolgtraject van het rapport Sturing en samenwerking.

De gemeente heeft de afgelopen periode een inhaalslag gemaakt in haar eigen registratie en informatievoorziening.

c. Invloed van de gemeente op de gemeentelijke regeling.

Er is een mandaat van de gemeente Katwijk aan de GR KDB. Deze is echter in hele algemene termen geformuleerd. Het verdient aanbeveling om tussen de gemeente Katwijk, eventueel in samenwerking met de andere gemeenten in de GR een dienstverleningsovereenkomst te maken met Provalu. Dat schept duidelijkheid voor beide partijen, de gemeente en Provalu. Er wordt

onderzoek gedaan aan naar governance, sturing en informatie-uitwisseling. Deze aanbeveling zou met de uitkomsten van dat onderzoek kunnen worden overgenomen.

Het college onderschrijft het punt dat de huidige inrichting binnen de gemeenschappelijke regeling sturing vanuit de gemeente op de resultaten erg lastig maakt. De gemeente Katwijk dringt al langere tijd aan op een heldere opdracht met daarin duidelijke en meetbare resultaatafspraken. Hierbij is een heldere set van sturingsinformatie cruciaal. Terecht merkt de rekenkamercommissie op dat dit momenteel ontbreekt. Dit is een cruciaal punt voor de gemeente Katwijk dat verder opgepakt moet worden in het vervolgtraject.

d. Invloed van de gemeenteraad.

De gemeenteraad zou daarbij actief moeten worden betrokken. Dat geeft de raad de gelegenheid ook aan te geven welke informatie hij nodig heeft om het effect van het participatiebeleid te kunnen effectiviteit participatiebeleid gemeente Katwijk controleren. Op dit moment heeft de raad niet het idee dat zij een duidelijke richting kunnen kiezen behalve 'stoppen' of 'doorgaan'.

In de zienswijze bij de begroting 2023 en herziene begroting 2022 is nadrukkelijk opgenomen dat de kaderstellende- en controlerende rol van de gemeenteraad vergroot moet worden. Het college onderschrijft deze zienswijze en brengt dit bij herhaling in in het traject om de governance van de GRKDB te verbeteren.

Aanbeveling 2

De gemeente heeft een aantal keren een uitkering uit de vangnetregeling van de BUIG gekregen, vanwege tekorten. De gemeente zou alle kosten die zij maakt moeten toerekenen: personele inzet gemeente, kosten Provalu en alle andere kosten. Daarbij zou de gemeente ook moeten proberen het door de gemeente genoemde maatschappelijke effect van de re-integratie te kapitaliseren; niet alleen in geld, maar ook in kwaliteit van de samenleving en de burgers.

Het college is gehouden aan de voorschriften van het rijk ten aanzien van de inrichting van onze administratie. Hierdoor kan het college betreffende aanbeveling niet overnemen.

Het college vindt het in beeld brengen en kapitaliseren van het maatschappelijk effect interessant. Deze suggestie neemt het college mee bij de evaluatie van de MAG.

Aanbeveling 3

De door de gemeente gehanteerde maatschappelijke agenda (MAG), zou meer zoals oorspronkelijk de bedoeling was kunnen worden gebruikt: de gemeenteraad bepaalt elk jaar of de indicatoren, doelen en middelen moeten worden aangepast in het databoek. Dat gesprek zou de gemeenteraad ook een duidelijkere rol geven bij de vaststelling van de doelen en de controle op de behaalde resultaten. De gemeente heeft het maatschappelijke effect als leidend geformuleerd, boven de financiën. Dat is een belangrijke doelstelling, die zich niet in harde cijfers laat vatten en daarom regelmatig onderwerp van gesprek kan zijn bij de gemeente (bestuur), Provalu en de gemeenteraad.

Het college onderschrijft het belang van het stellen van heldere kaders op dit terrein en de rol van de gemeenteraad hierin. Of iets onderwerp van gesprek moet zijn in de gemeenteraad is aan de gemeenteraad en niet aan het college.

Aanbeveling 4

De MAG biedt ook goede handvatten om het participatiebeleid in samenhang met andere beleidsdomeinen uit te voeren. Dat gebeurt nu al wel, maar zou volgens ons in de komende jaren nog verder kunnen worden uitgewerkt.

Het college onderschrijft het belang van het integraal oppakken van de opgaven. Ook deze aanbeveling wordt meegenomen in de doorontwikkeling van de MAG. Het college vindt het belangrijk dat de verbinding met andere beleidsterreinen gemaakt wordt. Op het thema onderwijs-arbeidsmarkt is deze integratie van beleidsterreinen al gerealiseerd. Zowel in de Economische Agenda 2021-2026 als de Onderwijsagenda 2021-2024 staan concrete integrale acties en projecten ter versterking van dit

thema benoemd. Vanuit deze gezamenlijkheid werken we zowel met de interne als externe stakeholders aan de uitvoering hiervan.

Aanbeveling 5

Uit de gesprekken blijkt dat de werkgevers in de gemeente Katwijk meer dan gemiddeld bereid zijn om mensen met een bijstandsuitkering de gelegenheid te willen geven om te integreren op de arbeidsmarkt. Onze indruk is dat de benadering van en communicatie met de werkgevers systematischer, duidelijker en meer langs één kanaal kan worden georganiseerd.

Het college van Katwijk onderschrijft dit punt. De werkgeversbenadering is een van de belangrijkste argumenten bij de oprichting van het Servicepunt Werk (voorloper Provalu). Provalu werkt met de andere werkbedrijven in de arbeidsmarktregio en het UWV samen in de netwerkorganisatie Werkgeversservicepunt Holland Rijnland. Ook de komende periode wordt ingezet op de versterking van gezamenlijke inzet en dienstverlening richting onze werkgevers. Naast het belang om onze werkzoekenden een plek op de arbeidsmarkt te geven, is dit gezien de krapte op de arbeidsmarkt ook van belang voor onze werkgevers om personeelstekorten zoveel mogelijk tegen te gaan.